

Årsrapport 2009

SpareBank 1 Livsforsikring AS

Innhold

4	VI HAR DE MEST TILFREDSE PENSJONSKUNDENE
5	STYRET OG ADM. DIREKTØR
6	STYRETS BERETNING
14	RESULTATREGNSKAP
16	BALANSEREGNSKAP
18	ENDRING I EGENKAPITAL
18	NOTER TIL REGNSKAPET
18	REGNSKAPSPRINSIPPER
22	NOTE 1 – FINANSIELL RISIKOSTYRING
24	NOTE 2 – NYTEGNING
24	NOTE 3 – INNTEKTER FRA FINANSIELLE EIENDELER
24	NOTE 4 – ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING
25	NOTE 5 – FLYTTING TIL OG FRA LIVSFORSIKRING
25	NOTE 6 – ANTALL ÅRSVERK, PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSER
27	NOTE 7 – YTTELSER TIL LEDENDE ANSATTE, STYRET, KONTROLLKOMITE OG REVISOR
27	NOTE 8 – SALGSKOSTNADER
28	NOTE 9 – BRANSJEFORDELT RESULTATREGNSKAP OG RESULTATANALYSE
32	NOTE 10 – SKATT
32	NOTE 11 – IMMATERIELLE EIENDELER, PROGRAMVARE
33	NOTE 12 – INVESTERINGSEIENDOMMERR
33	NOTE 13 – EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR
33	NOTE 14 – DATTERSELSKAP, TILKNYTTETE SELSKAPER
34	NOTE 15 – KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER
34	NOTE 16 – VERDSETTELSESHIERARKI – FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI
35	NOTE 17 – FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET
38	NOTE 18 – OBLIGASJONER SOM HOLDES TIL FORFALL
39	NOTE 19 – UTLÅN OG FORDRINGER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST
39	NOTE 20 – VERDIPAPIRER TILGJENGELIG FOR SALG
40	NOTE 21 – AVKASTNINGSTALL KOLLEKTIVPORTEFØLJE
40	NOTE 22 – AVKASTNING PÅ INVESTERINGSVALGFORTEFØLJEN
41	NOTE 23 – ANDRE FORDRINGER
41	NOTE 24 – EGENKAPITAL
42	NOTE 25 – OPPLYSNINGER OM NÆRSTÅENDE PARTER
43	NOTE 26 – KAPITALDEKNING
43	NOTE 27 – ANSVARLIG LÅN OG FONDSOBLIGASJONSLÅN
44	NOTE 28 – KONTRAKTSFASTSATTE FORSIKRINGSFORPLIKTELSER
44	NOTE 29 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSER MED INVESTERINGSVALG
45	NOTE 30 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I LIVSFORSIKRING
45	NOTE 31 – ANDRE FORPLIKTELSER
46	NOTE 32 – OM PREMIER, AVSETNINGER OG OVERSKUDDSDELING
47	NOTE 33 – FORSIKRINGSTEKNISKE FORHOLD
50	KONTANTSTRØMOPPSTILLING
51	REVISJONSBERETNING
51	KONTROLLKOMITÉENS UTTALELSE TIL ÅRSREGNSKAPET 2009

Aalunds bedriftspensjonsbarometer for 2009/10 viser at SpareBank 1 har de mest tilfredse tjenestepensjonskundene. – Dette er fantastisk, sier adm. direktør Aud Lysenstøen i SpareBank 1 Livsforsikring. – Vi takker våre kunder for den tilliten de her viser oss, men jeg vil samtidig poengtere at vi fortsatt vil anstrenge oss for å beholde denne posisjonen. Vi lever av fornøyde kunder.

Administrerende direktør Aud Lysenstøen

– Vi har de mest tilfredse pensjonskundene

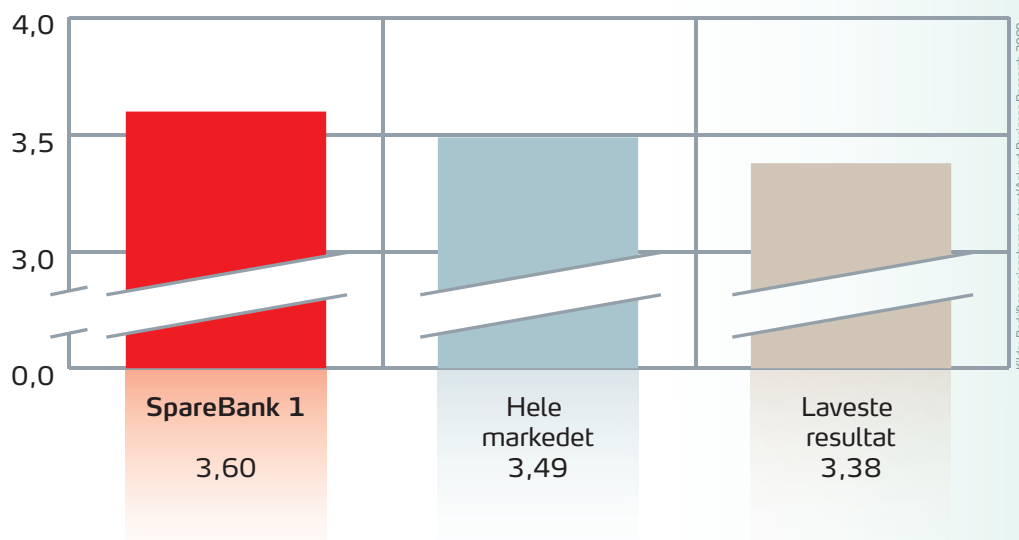
Undersøkelsen viser videre at SpareBank 1 er bedre enn gjennomsnittet på hele 10 av 15 faktorer som måles. På seks av disse faktorene, er SpareBank 1 markant bedre enn gjennomsnittet:

- Evne til å sette seg inn i bedriftens situasjon
- Rådgivning av beslutningstaker
- Generell service overfor beslutningstaker

- Ekspedisjonstid ved henvendelser
- Oppfølging på forespørsler
- Tilgjengeligheten til kontaktperson i selskapet

Nærmere 1.500 bedrifter ble i perioden november 2009 til februar 2010 intervjuet om forholdet til sin pensjonsleverandør.

SpareBank 1 har Norges mest fornøyde pensjonskunder

Styret og adm. direktør

Styreleder Kirsten Idebøen, adm. direktør Aud Lysenstøen, Erling Øverland, Wenche Seljeseth og Helge Nordahl. Joakim Høegh-Krohn, Gerd Kristiansen og Anne M. Kvam var ikke tilstede da bildet ble tatt.

SpareBank 1 Livsforsikring AS oppnådde et totalresultat inkludert andre resultatkomponenter på 392 millioner kroner i 2009, mot minus 1.039 millioner kroner i 2008. Skattekostnaden framkommer ikke i resultatet siden verdien av utsatt skattefordel ikke er innregnet.

SpareBank 1 Livsforsikring AS

Årsberetning for 2009

Risiko- og renteresultatene ble vesentlig bedret i 2009, men også administrasjonsresultatet viste en svak bedring i forhold til forrige år. Den underliggende driften viste en positiv utvikling, og selskapets driftsresultat før finansposter innen forsikringsvirksomheten ble 174 millioner kroner. Tilsvarende beløp justert for engangseffekter var 68 millioner kroner i 2008.

Selskapets salgsvolumer i personmarkedet for spareprodukter viste i 2009 en økning i forhold til forrige år. Det var en oppgang på 31 % innenfor spareforsikringer med investeringsvalg. Innenfor risikoforsikringer i personmarkedet var det i 2009 en nedgang på 5 % av premievolumet i forhold til forrige år. Nysalget i tjenstepensjon innen bedriftsmarkedet ble svakere enn i samme periode i fjor. Nedgangen i salget ble her 20 %. Det var en nedgang på 5 % innen innskuddspensjon, mens det var en nedgang på 49 % innen ytelsespensjon.

Selskapet oppnådde en verdijustert kapitalavkastning i kollektivporteføljen under ett på 9,5 % i 2009, mens den bokførte kapitalavkastningen ble 7,1 %. I 2008 ble tilsvarende avkastning henholdsvis minus 4,9 % og minus 2,8 %. Bakgrunnen for den gode avkastningen i 2009 er selskapets relativt høye aksjeandel og den positive utviklingen i aksjemarkedene i 2009. I selskapsporteføljen, som etter 1. kvartal 2009 ikke lenger er investert i aksjer, ble kapitalavkastningen 4,3 % i 2009, mot 0,4 % året før.

Kapitaldekningen var 19,0 % pr. 31.12.2009, sammenlignet med 14,3 % ved utgangen av forrige år. Solvensmargin-kapitalen utgjorde 279 % av solvensmarginkravet, mot 192 % året før. Ved utgangen av 2009 utgjorde kravet 798 millioner kroner mot 848 millioner kroner ved utgangen av 2008. Bufferkapitalen utgjorde 11,7 % av forsikringsmessige avsetninger ved utgangen av 2009, mot 5,8 % i 2008. Selskapet ble i 2009 tilført 413 millioner kroner i egenkapital gjennom konsernbidrag. Ved utgangen av året ble selskapets tilleggsavsetninger styrket med 128 millioner kroner slik at tilleggsavsetningene utgjorde 289 millioner kroner. Kursreguleringsfondet var 327 millioner kroner ved årets slutt.

UTVIKLINGEN I 2009

SpareBank 1 Livsforsikring AS tilbyr innskuddspensjon, kollektiv ytelsespensjon og gruppelivsforsikring til arbeidsgivere og deres ansatte, samt gruppelivsforsikring til forbund og fagforeninger. Innen personmarkedet tilbyr selskapet risikoforsikring, kapitalforsikring og renteforsikring med investeringsvalg, samt livrente med garantert avkastning.

Salget av kollektiv ytelsespensjon ble redusert med 49 % i 2009 sammenlignet med 2008. Salget av innskuddspensjon ble 5 % lavere enn forrige år. Salget av tjenstepensjonsordninger har lenge vist en markert dreining fra ytelsespensjon til innskuddspensjon. Salget av gruppelivsforsikringer økte med 24 % i 2009.

SpareBank 1 Livsforsikring AS opprettholdt i løpet av 2009 en sterk stilling i markedet for individuelle risiko-forsikringer. Salget av slike forsikringer utgjorde en årlig premieinntekt på 138 millioner kroner. Dette var imidlertid 5 % lavere enn i 2008. Det var en økning i salget av spare-avtaler med investeringsvalg på 31 %, mens salget av avtaler med garantert avkastning økte med 73 %.

DRIFT OG ADMINISTRASJON AV KOLLEKTIV YTELSEPENSJON

I juni 2009 inngikk SpareBank 1 Livsforsikring AS en avtale med Gabler Pensjonsforsikring om å selge sin portefølje innenfor kollektiv ytelsepensjon. Avtalen ble ikke gjennomført. Salget var betinget av gjennomføring av emisjon i Gabler Pensjonsforsikring, men denne ble ikke realisert.

På denne bakgrunn inngikk SpareBank 1 Livsforsikring AS en ny avtale med Gabler Wassum i august 2009 om drift og administrasjon av de kollektive ytelsesbaserte tjenestepensjonsordningene. Det ble samtidig inngått en avtale hvor Gabler Pensjonsforsikring har en opsjon på kjøpe porteføljen innen utgangen av 2010.

HOVEDTALL FRA REGNSKAPET

– Forvaltningskapital

Selskapets forvaltningskapital var 24.294 millioner kroner pr. 31.12.2009. Førrige år var forvaltningskapitalen 21.216 millioner kroner. Dette tilsvarer en økning på 14,5 %.

– Premieinntekter

Brutto premieinntekter eksklusive tilflyttet kapital ble 3.126 millioner kroner i 2009 mot 3.142 millioner kroner i 2008. Dette tilsvarer en nedgang på 0,5 %.

Innenfor tradisjonell forsikring økte premieinntektene fra individuelle rente- og pensjonsforsikringer og individuelle kapitalforsikringer med henholdsvis 20,0 % og 5,3 % i løpet av 2009. Ulykkesforsikringer økte med 4,9 %. Innenfor forsikring med investeringsvalg (unit linked) økte premieinntektene fra individuelle rente- og pensjonsforsikringer og individuelle kapitalforsikringer med henholdsvis 0,4 % og 14,5 % i løpet av året. Innenfor innskuddspensjon gikk premieinntektene opp med 11,7 %, mens de ble redusert med 26,9 % innen kollektiv ytelsepensjon fra 2008 til 2009. Gruppelivsforsikringer økte med 0,5 %.

Fordeling av premieinntekter:

Beløp i millioner kroner	2009	2008
Tradisjonell forsikring:		
Individuelle pensjonsforsikringer	269	225
Individuelle kapitalforsikringer	487	462
Ulykkesforsikringer	171	163
Gruppelivsforsikringer	575	572
Kollektive pensjonsforsikringer	564	772
Forsikring med investeringsvalg:		
Individuelle pensjonsforsikringer	48	48
Individuelle kapitalforsikringer	258	226
Innskuddstjenestepensjon	754	674
Sum brutto forfalte premieinntekter	3.126	3.142
Overførte premiereserver	285	399
Avgitt gjenforsikringspremie	-157	-238
Premieinntekter for egen regning	3.254	3.303

Finansielle eiendeler

SpareBank 1 Livsforsikring AS plasserer forvaltningskapitalen i aksjer, verdipapirfond, rentebærende papirer og eiendommer, og benytter i begrenset grad andre finansielle instrumenter. Selskapets finansielle eiendeler er delt inn i fire porteføljer. Selskapets kapital forvaltes i en egen selskapsportefølje, mens kundenes midler innenfor forsikringer med kontraktsfaste forpliktelser forvaltes i to kollektivporteføljer. Forvaltningen av kundemidlene knyttet til individuelle spareforsikringer solgt før 01.01.2008 gjøres i en egen separat portefølje adskilt fra forvaltningen av midlene knyttet til den øvrige bestanden. I løpet av 2009 er aksjeandelen økt gjennom verdistigning på aksjer. En betydelig andel av plasseringene er i fast eiendom og i obligasjoner som skal holdes til forfall. I den fjerde porteføljen er eiendelene knyttet til livsforsikring med investeringsvalg. Styling av forvaltningskapitalen skjer gjennom en modell der selskapets finansielle eksponering vurderes samlet.

Fordelingen av selskapets finansielle eiendeler mellom porteføljer og aktivaklasser pr. 31.12.09:

Prosent fordeling, Finansielle eiendeler	Selskaps portefølje	Kollektiv portefølje - ordinær bestand	Kollektiv portefølje - gammel bestand
Obligasjoner:			
- holdes til forfall	14,7	22,8	26,8
- utlån og fordringer	20,0	4,3	4,4
- til virkelig verdi	48,7	36,2	31,0
Eiendom	17,0	21,2	22,6
Aksjer og andeler	0,1	13,8	15,7
Andre eiendeler	-0,5	1,7	-0,5
Sum eiendeler	100,0	100,0	100,0

Kursreguleringsfondet i kollektivporteføljene utgjorde samlet 327 millioner kroner ved utgangen av 2009, hvorav 207 millioner kroner tilhører den ordinære kollektiv-

porteføljen og 120 millioner kroner tilhører porteføljen til gamle individuelle spareforsikringer.

– Inntekter fra finansielle eiendeler

Veksten internasjonalt ble gradvis sterkere gjennom 2009. Trolig startet oppgangen rundt midten av året. Det er fremvoksende økonomier, med Kina i spissen som har ledet an i dette oppsvinget. For de utviklede landene har veksten vært svakere, og økonomiene her har vært avhengig av omfattende offentlige støttetiltak. Sterk økning i offentlige utgifter og bortfall av inntekter som følge av svak vekst, fører til at statsgjelden i en rekke land nå øker raskt. Spesielt er flere land i Sør-Europa utsatt. Av de utviklede økonomiene er USA blant de landene som har hentet seg mest inn etter krisen. I 4. kvartal var BNP-veksten her 5,7 % annualisert. I euroområdet og Storbritannia har oppgangen vært mer moderat, og heller ikke i Japan har fremgangen i aktiviteten vært spesielt sterk. Norge ble ikke i like stor grad som andre land rammet av finanskrisen. Arbeidsledigheten her hjemme har gradvis økt gjennom 2009, men ikke like mye som fryktet. Ved utgangen av året viste tall fra Statistisk sentralbyrå en ledighetsrate på 3,2 %.

Renten på norsk ti-års statsobligasjon har vært relativt stabil gjennom 2009. Den lange statsrenten var 4,64 % ved inngangen til året, og økte kun med drøyt 10 punkter i løpet av året. Forholdene i kredittmarkedene ble betydelig bedret gjennom 2009. Kredittpåslagene har kommet kraftig inn for nær sagt alle utstedere, og tilgangen på kreditt er vesentlig bedret. Flere av de offentlige tiltakene for å bedre forholdene i kredittmarkedene er trukket tilbake som følge av mer normale forhold i markedene. Norges Bank hevet renten to ganger med 0,25 prosentpoeng i løpet av 2. halvår 2009. Dette ga en styringsrente ved utgangen av 2009 på 1,75 %.

Etter den kraftige nedturen i 2008 kom aksjemarkedene kraftig opp i 2009. Oslo Børs steg hele 65 %, mens internasjonale markeder i lokal valuta var opp 22 %. Fjoråret var blant de beste børsårene her hjemme i nyere tid. Oslo Børs er likevel i begynnelsen av mars 2010 nesten 30 % under toppnoteringen i 2008, mens tilsvarende tall for globale aksjer er 25 %. Oslo Børs har tradisjonelt vist en sterk avhengighet til prisen på olje. Ett fat nordsjøolje steg i fjor fra om lag 45 dollar til nesten 80 dollar fatet.

Den gjennomsnittlige aksjeandelen i kollektivporteføljene var 14,7 % pr. 31.12.2009. Ved at SpareBank 1 Livsforsikring AS opprettholdt en høy aksjeandel har selskapets

kunder oppnådd god avkastning i 2009. Den verdjusterte avkastningen for kundeporteføljer med garanti var 9,5 % i 2009, mens den bokførte avkastningen var 7,1 %. Avkastningen i selskapsporteføljen ble 4,3 %.

Avkastningen fra aksjeporteføljen var 38 % i 2009, mens rentebærende verdipapirer til virkelig verdi ga en avkastning på 5,3 %. Avkastningen fra porteføljene var høyere enn referanseindeksene.

Avkastningen fra eiendomsporteføljen ble 6,8 % i 2009. Porteføljen består i hovedsak av kontoreiendommer konsentrert til sentrale deler av Oslo og kjennetegnes av høy utleiegrad og langsiktige kontrakter.

SpareBank 1 Livsforsikring AS har oppnådd følgende kapitalavkastning de siste fem år:

Nøkkeltall i %	2009	2008	2007	2006	2005
Realisert (bokført)	7,1	-2,8	8,9	8,2	6,9
Verdjustert, eiendeler til virkelig verdi	9,5	-4,9	6,4	8,3	9,2
Verdjustert, inkludert «holdes til forfall»	9,5	-3,9	5,7	6,8	8,5

For årene 2005 til 2007 viser tabellen oppnådd avkastning for selskapets eiendeler totalt. Avkastningen for 2008 og 2009 gjelder hele kollektivporteføljen under ett.

Selskapets gjennomsnittlige årlige garanterte rente er på 3,35 %. Alle nye kontrakter tilbys med 2,75 % garantert rente for individuelle forsikringer og 2,70 % for kollektiv ytelsespensjon.

– Eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg

Finansielle eiendeler knyttet til forsikringer med investeringsvalg utgjorde 5.576 millioner kroner pr. 31.12.2009, sammenlignet med 4.041 millioner kroner på samme tidspunkt året før. Midlene fordelte seg med 61,4 % i aksjefond, 23,0 % i obligasjonsfond, 8,5 % i pengemarkedsfond og 7,1 % i bankinnskudd. Andelen i aksjefond økte med 7,0 prosentpoeng i løpet av året.

Selskapet tilbyr ulike investeringsprofiler. Innen bedrifts-markedet hadde fondsporteføljen «100 % aksjer» en avkastning ved utgangen av 2009 på 22,6 %, som er 3,1 prosentpoeng bedre enn porteføljens referanseindeks. Innen privatmarkedet oppnådde tilsvarende fondsportefølge med «100 % aksjer» en avkastning på 22,1 %, som er 4,2 prosentpoeng bedre enn sin referanseindeks.

– Forsikringsmessige avsetninger

Forsikringsforpliktelsene knyttet til kontraktsfaste forpliktelse utgjorde 15.513 millioner kroner ved utgangen av 2009, mot 14.813 millioner kroner forrige år. Dette tilsvarer en økning på 4,7 %. Selskapet hadde dessuten 5.658 millioner kroner i forsikringsforpliktelse knyttet til forsikringer med investeringsvalg ved årets slutt. Tilsvarende beløp utgjorde 4.080 millioner kroner året før. Dette tilsvarer en økning på 38,7 %.

Selskapet har tilleggsavsetninger ved utgangen av 2009 på 289 millioner kroner, fordelt med 93 millioner kroner innen kollektiv pensjonsforsikring, 54 millioner kroner innen fripoliser og 142 millioner kroner innen individuell renteforsikring. Tilleggsavsetningene utgjør henholdsvis 71 %, 47 % og 82 % av selskapets årlig garanterte renteforpliktelse innen disse forsikringsbransjene.

Erstatningsavsetningene for egen regning for meldte (RBNS) og ikke meldte (IBNR) forsikringstilfeller er styrket med til sammen 199 millioner kroner.

Premiereserven til individuelle renteforsikringer ble ved utgangen av 2009 styrket med 74,5 millioner kroner på grunn av forventning om økt levealder i forsikringsbestanden.

– Erstatninger

Brutto utbetalte erstatninger inklusive gjenkjøp ble 1.830 millioner kroner i 2009 mot 2.755 millioner kroner 2008. Dette tilsvarer en nedgang på 33,6 %. Nedgangen skyldes hovedsakelig reduserte gjenkjøp av individuelle renteforsikringer og reduserte uttak fra garantiproduktet innen individuell kapitalforsikring. Fraflytting, det vil si overføring av kundenes reserver til andre selskaper, økte med 59 millioner kroner fra 266 millioner kroner i 2008 til 325 millioner kroner i 2009. Slik flytting registreres regnskapsmessig som erstatninger. Erstatninger for egen regning ble 2.283 millioner kroner i 2009. Dette representerte en nedgang på 792 millioner kroner i forhold til 2008.

– Driftskostnader

De forsikringsrelaterte driftskostnadene eksklusiv mottatt gjenforsikringsprovisjon utgjorde 762 millioner kroner i 2009, mot 767 millioner kroner i 2008. Kostnadene til salgs- og porteføljeprovisjon ble 202 millioner kroner, en nedgang med 53 millioner kroner i forhold til 2008. Engangseffekten på kostnadene i 2008 av et inngått forlik

med Sparebanken Vest i forbindelse med opphør av distribusjonsavtale utgjorde 52 millioner kroner.

Økningen i driftskostnader eksklusive provisjoner ble 48 millioner kroner. Kostnadsøkningen kom hovedsakelig fra økte personalkostnader i regnskapet. I 2008 ble 31 millioner kroner av personalkostnadene aktivert i forbindelse med utvikling av et nytt fagsystem for forsikringsbestanden. Denne utviklingen ble stanset ved utgangen av 2008, og det meste av de aktiverte utviklingskostnadene ble nedskrevet. Restverdien knyttet til gjenbruksverdi på det som ble utviklet utgjorde 8 millioner kroner ved utgangen av 2009, mot 50 millioner kroner pr. 31.12.2008. Det er inngått avtale med Gabler Wassum om drift og administrasjon av de kollektive ytelsesbaserte pensjonsordningene for å effektivisere driften og redusere driftskostnadene. I løpet av 2009 er bestanden av fripoliser konvertert til et nytt fagsystem og det arbeides med alternative systemløsninger for andre produktområder.

– Lønnsomhetsforbedring i SpareBank 1 Livsforsikring AS – Deltaprojektet

I løpet av 2. kvartal 2009 ble det gjennomført et forprosjekt for å analysere mulige tiltak for kostnadsbesparelser og økte inntekter. Identifiserte tiltak er estimert å gi en årlig lønnsomhetsforbedring på til sammen 190 millioner kroner fra de er implementert. Selskapet er en vesentlig bidragsyter i forbindelse med SpareBank 1-konsernets overordnede ambisjon i forhold til å implementere lønnsomhetsforbedrende tiltak i størrelsesorden 450 millioner kroner. Framdriften i implementering av tiltakene er i henhold til tidsplanen. Prosjektet løper fram til utgangen av 2010.

RESULTATANALYSE

Netto risikoresultat utgjorde 352 millioner kroner i 2009, mot 210 millioner kroner året før. Bedringen i risikoresultatet var størst innen individuell kapitalforsikring, men også innen ulykke-, gruppeliv og kollektiv pensjonsforsikring var det en markert bedring. Hovedårsaken til svekket risikoresultat for individuell renteforsikring var økte erstatningsavsetninger vedrørende uførhet.

Netto administrasjonsresultat var minus 193 millioner kroner, mot minus 208 millioner kroner forrige år. Det meste av administrasjonsunderskuddet oppstår innen driften av kollektive pensjonsforsikringer. Overføring av drift og administrasjon av de kollektive ytelsesbaserte tjenestepensjonsordningene til Gabler Wassum og innføring av et

nytt fagsystem for bestanden av fripolisler medførte en økning av kostnadene i 2009.

Netto avkastningsresultat i forhold til kundene (finansinntekter i kundeporteføljene redusert med garantert avkastning) ble 558 millioner kroner, mot minus 903 millioner kroner i 2008. Innen individuell renteforsikring ble 74,5 millioner kroner av avkastningsresultatet benyttet til å styrke premiereserven på grunn av levealderjustering. Tilleggsavsetningene ble styrket med 128 millioner kroner i 2009, mens 345 millioner kroner av renteunderskuddet ble dekket av kundenes tilleggsavsetninger i 2008.

Resultatanalyse:

Beløp i millioner kroner	2009	2008
Risikoresultat	352	210
Administrasjonsresultat	-193	-208
Avkastningsresultat	558	-905
Oppreservering for økt levealder	-75	0
Vederlag for rentegaranti	15	13
Resultat	657	-890

Risikoresultat pr. bransje:

Beløp i millioner kroner	2009	2008
Individuelle kapitalforsikringer	188	78
Ulykke	24	-1
Individuelle renteforsikringer	-5	75
Gruppelivsforsikringer	128	94
Kollektive pensjonsforsikringer	17	-36
Risikoresultat	352	210

Administrasjonsresultat pr. bransje:

Beløp i millioner kroner	2009	2008
Individuelle kapitalforsikringer	2	-36
Ulykke	11	12
Individuelle pensjonsforsikringer	-12	-5
Gruppelivsforsikringer	2	-35
Kollektive pensjonsforsikringer	-196	-144
Administrasjonsresultat	-193	-208

RISIKOFORHOLD OG SOLIDITET

– Risikoforhold

Selskapet har risiko knyttet til sin forsikringsmessige virksomhet, investeringsrisiko knyttet til sine aktivplasseringer, samt operasjonell risiko.

En stor del av selskapets forsikringsportefølje består av rene risikoforsikringer. Disse forsikringene har positivt risikoresultat. Selskapets forsikringsrisiko vurderes å være under god kontroll.

Styret har vedtatt en investeringsstrategi der risikostyringen står sentralt, og hvor blant annet aksje-, rente- og valuta-risiko vurderes. Den tilgjengelige risikokapital skal til enhver tid tåle et kraftig, umiddelbart og samtidig verdifall i aksje- og renteporteføljene, samt et vesentlig fall i eiendomsverdiene. Investeringsstrategien er utformet slik at forvaltningen av kapitalen skal gi best mulig avkastning over tid for både kunder og eier, hensyntatt en akseptabel risiko i forhold til forsikringsforpliktelsene. Plasseringer i obligasjoner som holdes til forfall skal bidra til en sikker og jevn avkastning. Investeringsstrategien ivaretar også lovpålagte krav til ansvarlig kapital og kapitalforvaltning.

Operasjonelle risikoforhold følges opp gjennom prosedyrene for intern kontroll av virksomheten. Selskapet har i løpet av 2009 tilpasset organisasjonen for å styrke internkontrollen ytterligere.

– Kapitalforhold og soliditet

Selskapets kapitaldekning var på 19,0 % ved utgangen av 2009, mot 14,3 % ved utgangen av 2008. Kjernekapitalen utgjorde 16,1 % ved utgangen av 2009, mot 11,0 % året før.

Selskapet ble i 2009 tilført 413 millioner kroner i egenkapital gjennom tilførsel av konsernbidrag.

Tilleggsavsetningene ble styrket med 128 millioner kroner ved utgangen av 2009, slik at tilleggsavsetningene utgjorde 289 millioner kroner pr. 31.12.2009. Kursreguleringsfondet var 327 millioner kroner ved utgangen av året. Samlet utgjorde bufferkapitalen 1.783 millioner kroner, tilsvarende 11,7 % av de forsikringsmessige avsetningene pr. 31.12.2009. Til sammenligning utgjorde bufferkapitalen året før 844 millioner kroner, tilsvarende 5,8 % av de forsikringsmessige avsetningene. Bufferkapitalen defineres som summen av kjernekapital utover minstekravet på 4 %, tilleggsavsetninger innenfor ett års rentegaranti og kursreguleringsfondet i kollektivporteføljen.

Solvensmarginkapitalprosenten var ved utgangen av 2009 på 279 %, mot 192 % året før. Minstekravet til solvensmarginkapital er 100 %. Ved utgangen av 2009 utgjorde solvensmarginkravet 798 millioner kroner mot 848 millioner kroner i 2008.

Styret anser at selskapets forretningsmessige eksponering er tilpasset dets risikoevne. Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

ORGANISATORISKE FORHOLD

SpareBank 1 Livsforsikring AS er et heleiet datterselskap av SpareBank 1 Gruppen AS med forretningsadresse i Oslo. Selskapet er ikke børsnotert. Administrerende direktør i morselskapet er styreleder i SpareBank 1 Livsforsikring AS. Morselskapets hovedoppgave er å utøve eierskap gjennom å gi datterselskapet klare føringer til strategisk retning, lønnsomhetskrav, risiko knyttet til virksomheten og ønsket fremtidig vekst. Rammer for mulig kapitaltilførsel eller selskapets mulighet til å holde overskudd tilbake, er også viktige føringer som skal gis fra eier. Styringen av virksomheten skjer med utgangspunkt i norsk lovgivning, selskapets vedtekter og interne etiske retningslinjer, samt de strategier og mål styret har trukket opp. Opplysninger om godtgjørelse til administrerende direktør, styret, kontrollkomiteen og revisor fremgår av note til regnskapet.

Selskapet tilbyr individuelle kapital- og pensjonsforsikringer, gruppelivsforsikringer og kollektive pensjonsforsikringer, både i form av tradisjonelle forsikringer og forsikringer med investeringsvalg. Selskapets produkter distribueres hovedsakelig gjennom kontornettet til SpareBank 1 Gruppens eierbanker.

SpareBank 1 Livsforsikring AS har 251 fast ansatte ved utgangen av 2009, tilsvarende 245 årsverk. Tilsvarende tall for 2008 var henholdsvis 283 og 279.

– HR-strategi

Konsernets HR-strategi bygger opp under selskapets visjon, verdier, hensikt og fremgangsfaktorer. Det overordnede målet for HR-strategien er å tilrettelegge for at konsernet (det vil si SpareBank 1 Gruppen med sine datterselskaper) skal:

- Tiltrekke de rette medarbeiderne gjennom fokus på verdiene «Nær og dyktig»
- Beholde de beste medarbeiderne gjennom ansvarliggjøring, kommunikasjon og belønning av gode prestasjoner
- Utvikle medarbeidere gjennom involvering, klare mål og oppfølging

HR-strategien følger ansettelsesyklusen til en medarbeider og inneholder rammer og retningslinjer for hvordan selskapet som arbeidsgiver skal forvalte og utvikle sin viktigste ressurs – sine medarbeidere. Sentrale områder i gruppens HR-strategi er: kompetanse-utvikling, karrieremuligheter, lønn og belønning, livsfasepolitikk, friskvern (HMS), like-

stilling og traineeordning. HR-strategien inneholder retningslinjer som skal bidra til at SpareBank 1 Gruppen skal være en attraktiv og inkluderende arbeidsplass uten noen form for diskriminering.

Traineeordningen ble innført i 2006. Til sammen 14 traineer har avsluttet sin traineepriode siden oppstarten av ordningen og har gått inn i sentrale stillinger i konsernet. SpareBank 1 Gruppen har nå 8 traineer, og vil i 2010 rekruttere et nytt traineekull. I 2009 har 2 av traineene vært engasjert i selskapets Risk Management avdeling og selskapets prosjektkontor. Hensikten med traineeprogramet er å rekruttere fremtidige ledere og fagspesialister som i løpet av en to-års periode vil opparbeide seg breddekompetanse innen konsernets ulike forretningsområder.

I 2008 ble det i forbindelse med livsfasepolitikken besluttet å endre retning for å bidra til å øke den reelle pensjonsalderen i konsernet. Dette ut fra et økonomisk perspektiv ved at behovet for rekruttering reduseres, og et kompetanseperspektiv ved at verdifull kompetanse blir benyttet lengre.

Lønnspolitikk er et annet sentralt område i HR-strategien. Selskapet gjennomfører regelmessige analyser for å sikre at det har konkurransedyktige betingelser uten å være lønnsledende. Incentivordningen med overskuddsdeling på konsernnivå, og bonus på selskapsnivå ble videreført i 2009. Faktisk resultat og måloppfyllelse i forhold til hvordan selskapets viktigste konkurrenter presterer, er grunnlag for utbetaling.

– Arbeidsmiljø og sykefravær

Arbeidsmiljøet i selskapet vurderes til å være godt. Det gjennomføres årlige klimaundersøkelser i selskapet med videre oppfølging gjennom systematiske aktiviteter i organisasjonen for å rette på de svakheter som fremkommer i undersøkelsene.

SpareBank 1 Gruppen har selskapsvise Arbeidsmiljøutvalg. Dette for å sikre at det er kort vei mellom eventuelle utfordringer i arbeidsmiljøet og myndighet til å løse disse. Vernetjenesten i konsernets selskaper arbeider aktivt. Det er også oppnevnt et sentralt AKA-utvalg som har fokus på rusmiddelproblematikk. Det er i samarbeid med politiet gjennomført opplæring av ledere og medarbeidere med tanke på forebyggende aktiviteter på dette viktige området. Samarbeidet med de ansattes organisasjoner har vært meget

konstruktivt og bidratt positivt til driften og resultatene i 2009.

Konsernet videreførte i 2008 avtalen om Inkluderende Arbeidsliv med målsetting om å redusere sykefraværet med 20 % i løpet av avtaleperioden som er ut 2009. Det er i samråd med de selskapsvise arbeidsmiljøutvalgene gjennomført opplæring for henholdsvis ledere og verneombud i ulike temaer innen HMS.

Sykefraværet i SpareBank 1 Livsforsikring AS utgjorde 2.396 dagsverk i 2009, tilsvarende 3,7 %. Dette er en nedgang på 0,5 prosentpoeng fra året før. Det er ikke rapportert om noen arbeidsulykker eller yrkesskader i løpet av året.

I konsernets etiske retningslinjer er det fastsatt regler for hvordan ansatte og tillitsvalgte skal varsle dersom de får kunnskap om forhold som er i strid med blant annet lover, forskrifter eller konsernets interne regler. Det er også etablert egen varslingsrutine.

Virksomheten i selskapet er ikke av en slik art at den forurenser det ytre miljø.

Styret takker samtlige medarbeidere i selskapet og ansatte i bankene for god innsats i 2009.

– *Kompetanse*

Felles HR- og kompetansearbeid i SpareBank 1-alliansen organiseres gjennom et HR-utvalg. Kompetanserådet skal arbeide for å trekke ut synergieffekter fra den kompetansebasen som finnes i alliansens ulike enheter, slik at alliansens samlede prestasjoner øker. En stor andel av rådets arbeid er knyttet opp mot SpareBank 1-alliansens læringsmodell. Gjennom modellen tilbys opplæring innenfor fagområdene plassering, forsikring, finansiering og betalingsformidling. I tilknytning til læringsmodellen er det utarbeidet interne sertifiseringsordninger for kunderådgivere, og et betydelig antall rådgivere er sertifisert. Det er utarbeidet en egen kompetansestrategi som skal understøtte utviklingen av en kultur med kontinuerlig læring. Dette følges opp av et felles kompetansesenter for læring i Tromsø, som skal bidra til et nødvendig kompetanseløft i hele alliansen.

Kompetansestrategien må også sees i sammenheng med overordnet HR-strategi, som blant annet innebærer å tiltrekke de rette medarbeidere gjennom fokus på selskapets verdier «nær og dyktig». Strategien skal også medvirke til

å beholde de beste medarbeiderne gjennom ansvarliggjøring, kommunikasjon og belønning av gode prestasjoner. Involvering, klare mål og oppfølging vektlegges som kritiske suksessfaktorer overfor medarbeiderne.

SpareBank 1 Gruppen AS har egen overordnet kompetansestrategi. Fagopplæring og øvrige kompetansehevende tiltak initieres og drives hovedsakelig i det enkelte datterselskap etter behov. Det er etablert programmer for lederutvikling, som administreres felles for selskapene i SpareBank 1 Gruppen.

– *Likestilling*

Av totalt antall ansatte i selskapet ved årsskiftet er 55 % kvinner og 45 % menn. Kvinneandelen blant selskapets ledere er nå 48 %. I selskapets øverste ledergruppe på 8 medlemmer er det 3 kvinner.

Konsernet har et livsfaseutvalg som skal følge opp at blant annet likestillingsloven blir etterlevd i virksomheten. Utvalget har i tillegg fokus på hvordan SpareBank 1 Gruppen kan være en attraktiv arbeidsgiver for medarbeidere i ulike livsfaser.

SpareBank 1 Gruppen anvender en metode for vurdering av roller og stillinger, for å sikre objektiv lønnsfastsettelse. I forbindelse med de årlige vurderingene av lønn er også likelønn i forhold til arbeid av lik verdi, et tema. Hovedårsaken til at det er et noe høyere lønnsnivå for menn enn kvinner i konsernet skyldes at det er flere menn enn kvinner i både ledende stillinger og tunge faglige stillinger.

SpareBank 1 Gruppen AS har som medlem av Finansnæringens Hovedorganisasjon i 2009 videreført deltagelsen i FUTURA-programmet. Dette er et utviklingsprogram som har som målsetting å øke kvinneandelen i rekrutteringsgrunnlaget for ledende stillinger

Styret i selskapet har i alt 7 medlemmer. Av disse er 4 kvinner.

– *Attraktiv arbeidsgiver*

SpareBank 1 Gruppen opplever en økende interesse fra unge arbeidstakere. Dette sees på som et resultat av at konsernet har et sterkt varemerke i SpareBank 1 navnet, og at SpareBank 1 Gruppen har gjennomført aktiviteter for å markedsføre seg som en attraktiv arbeidsgiver på universitet og høyskoler. Arbeidet med å fremstå som en attraktiv

arbeidsgiver med både spennende karrieremuligheter og konkurransedyktige betingelser videreføres i 2010.

DISPONERING AV ÅRETS RESULTAT

SpareBank 1 Livsforsikring AS oppnådde et totalresultat inkludert andre resultatkomponenter på 392,2 millioner kroner i 2009. Skattekostnaden framkommer ikke i resultatet siden verdien av utsatt skattefordel ikke er innregnet pr. 31.12.2009.

Av totalresultatet på 392,2 millioner kroner er 300,0 millioner kroner foreslått avsatt til utbytte, mens 92,1 millioner kroner er foreslått overført til annen egenkapital og 0,1 millioner kroner til fond for vurderingsforskjeller.

UTSIKTENE FOR ÅR 2010

Det er en strategisk hovedsatsing for SpareBank 1 Livsforsikring AS å oppnå markedsandeler som tilsvarer de markedsandeler SpareBank 1-bankene og andre distributører har i sine lokale markeder. Dette gjelder både innen privat- og bedriftsmarkedet.

De økte markedsandelene skal oppnås ved å satse på enkle og lønnsomme produkter og samtidig dra full nytte av det omfattende distribusjonsnett til SpareBank 1-bankene, LO og andre distributører.

Det vil fortsatt kunne komme uttak av kundenes sparemidler fra tidligere solgte produkter innen individuell rente- og pensjonsforsikring. Selskapet tilbyr nå andre produkter til disse kundene, blant annet i form av individuell pensjonsparing med skattefradrag. Økt fokus på pensjon tilsier langsiktig vekst i markedet for sparing. Livselskapets produktbredde kombinert med bankenes distribusjonsnett og markedsposisjon, gir et godt utgangspunkt for økt salg.

Gjennomføringen av de lønnsomhetsforbedrende tiltakene som er identifisert gjennom Delta-prosjektet, vil bidra til å gi selskapet en framtidsrettet og kostnadseffektiv organisasjon. Implementering av tiltakene vil medføre kostnadsbelastninger gjennom 2010, men selskapet vil deretter oppnå et vesentlig forbedret administrasjonsresultat.

Selskapet arbeider løpende med vurdering av konsekvensene av og tilpasning til det kommende Solvency II-regelverket.

Finansmarkedene er fortsatt preget av en viss usikkerhet. Gjennom den kapitaltilførselen som har funnet sted i 2008 og 2009, og den kapitalforvaltningsstrategien som er fulgt, er selskapet godt posisjonert for å utnytte de vekstmuligheter som markedet vil gi grunnlag for, og gi kundene en konkurransedyktig avkastning.

Oslo, 9. mars 2010
Styret i SpareBank 1 Livsforsikring AS

Erling Overland

Joachim Høegh-Krohn

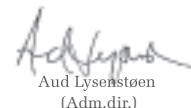

Anne M. Kvam

Helge Nordahl

Kirsten Idebøen
(styreleder)

Gerd Kristiansen

Wenche Seljeseth

Aud Lysenstøen
(Adm.dir.)

RESULTAT FOR SPAREBANK 1 LIVSFORSIKRING AS

Beløp i 1000 kroner.		Noter	2009	2008
1.1	Forfalte premier, brutto	2	3 126 415	3 142 279
1.2	Avgitte gjenforsikringspremier		-157 669	-238 593
1.3	Overføring av premiereserve fra andre forsikringsselskaper	5	285 350	398 929
1	SUM PREMIEINNEKTER FOR EGEN REGNING		3 254 096	3 302 615
2.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	14	176 691	201 524
2.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		475 844	455 663
2.3	Netto driftsinntekt fra eiendom		36 012	33 921
2.4	Verdiendringer på investeringer		481 808	-495 415
2.5	Realisert gevinst og tap på investeringer		192 043	-974 840
2	SUM NETTO INNEKTER FRA INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN	3	1 362 398	-779 147
3.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		12 073	44 367
3.4	Verdiendringer på investeringer		1 003 284	-1 138 720
3.5	Realisert gevinst og tap på investeringer		-171 289	-163 463
3	SUM NETTO INNEKTER FRA INVESTERINGER I INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN	3	844 068	-1 257 816
4	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE INNEKTER		39 789	50 354
5.1.1	Utbetalte erstatninger, brutto		-1 830 683	-2 754 940
5.1.2	- Gjenforsikringsandel av utbetalte erstatninger		61 730	79 025
5.1	Utbetalte erstatninger		-1 768 953	-2 675 915
5.2.1	Endring i erstatningsavsetninger, brutto		-199 229	-252 536
5.2.2	- Endring av gjenforsikringsandel av erstatningsavsetninger		10 238	118 437
5.2	Endring i erstatningsavsetninger		-188 991	-134 099
5.3	Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreserve til andre forsikringsselskaper	5	-325 437	-265 811
5	SUM ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING	4	-2 283 381	-3 075 825
6.1.1	Til/fra premiereserve, brutto		12 312	215 705
6.1.2	- Endring i gjenforsikringsandel av premiereserven		-274	10 682
6.1	Endring i premiereserve		12 038	226 387
6.2	Endring i tilleggsavsetninger		-115 767	376 684
6.3	Endring i kursreguleringsfond		-327 145	336 076
6.4	Endring i premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond		-10 475	-7 710
6.5	Endring i tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten		-3 482	8 864
6.6	Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre forsikringsselskaper	5	4 327	17 449
6	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE - KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSE		-440 504	957 750
7.1	Endring i premiereserven		-1 509 677	1 038 905
7	RESULTATFØRTE ENDRINGER I FORSIKRINGSFORPLIKTELSE - SÆRSKILT INVESTERINGSFORPLIKTELSE		-1 509 677	1 038 905
8.1	Overskudd på avkastningsresultatet		-170 766	-
8.3	Annen tilordning av overskudd		-41 463	-
8	SUM MIDLER TILORDNET FORSIKRINGSKONTRAKTENE - KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSE		-212 229	-

Beløp i 1000 kroner.		Noter	2009	2008
9.1	Forvaltningskostnader		-23 775	-15 576
9.2	Salgskostnader	8	-254 016	-324 717
9.4	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader (inkl. provisjoner for mottatt gjenforsikring)	6	-484 321	-427 296
9.5	- Gjenforsikringsprovisjoner og gevinstandeler		52 538	34 022
9	SUM FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER		-709 574	-733 567
10	ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE KOSTNADER		-25 772	-42 557
11	RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	9	319 214	-539 288
12.1	Inntekter fra investeringer i datterforetak (eiendomsselskap)	14	22 469	25 902
12.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		59 865	50 311
12.3	Netto driftsinntekt fra eiendom		4 595	4 360
12.4	Verdiendringer på investeringer		51 600	-126 317
12.5	Realisert gevinst og tap på investeringer		-64 480	53 742
12	SUM NETTO INNTEKTER FRA INVESTERINGER I SELSKAPSPORTEFØLJEN	3	74 049	7 998
13	ANDRE INNTEKTER		68 832	2 268
14.1	Forvaltningskostnader		-5 151	-6 356
14.2	Andre kostnader		-60 129	-457 803
14	FORVALTNINGSKOSTNADER OG ANDRE KOSTNADER KNYTTET TIL SELSKAPSPORTEFØLJEN		-65 280	-464 159
15	RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP		77 601	-453 893
16	RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		396 815	-993 181
17	SKATTEKOSTNADER	10	-	-
18	RESULTAT FØR ANDRE RESULTATKOMPONENTER		396 815	-993 181
19.1	Endringer i verdireguleringsreserve - eiendom, anlegg og utstyr		923	2 534
19.3	Aktuarielle gevinster og tap på ytelsesbaserte pensjonsordninger - ytelser til ansatte		-5 152	-48 065
19.5	Gevinster og tap på finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		434	-234
19.8	Justering av forsikringsforpliktelsene		-819	-
19.10	Skatt på andre resultatkomponenter		-	-
19	ANDRE RESULTATKOMPONENTER		-4 614	-45 765
22	TOTALRESULTAT		392 201	-1 038 946

BALANSE FOR SPAREBANK 1 LIVSFORSIKRING AS

Beløp i 1000 kroner.		Noter	2009	2008
EIENDELER				
1.2	Andre immaterielle eiendeler		37 916	78 291
1	SUM IMMATERIELLE EIENDELER	11	37 916	78 291
2.1.1	Investerings eiendommer	12	37 575	38 073
2.1.2	Eierbenyttet eiendom	13	20 834	21 572
2.1	Bygninger og andre faste eiendommer		58 409	59 645
2.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	14	363 896	371 457
2.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		363 896	371 457
2.3.1	Investeringer som holdes til forfall	15,18	365 232	376 960
2.3.2	Utlån og fordringer	15,19	494 787	76 545
2.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		860 019	453 505
2.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	15,16,17,20	3 090	95 787
2.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	15,16,17	1 207 002	361 508
2.4.3	Utlån og fordringer	15,16,17	1 694	1 960
2.4.4	Finansielle derivater	15,16,17	-	469
2.4.5	Andre finansielle eiendeler	15,16,17	3 516	12 954
2.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		1 215 302	472 678
2	SUM INVESTERINGER		2 497 626	1 357 285
4.1	Fordringer i forbindelse med direkte forretninger		77 613	183 681
4.3	Andre fordringer	23	12 830	210 665
4	SUM FORDRINGER		90 443	394 346
5.2	Kasse, bank		239 673	320 161
5.4	Andre eiendeler betegnet etter sin art		1 351	1 351
5	SUM ANDRE EIENDELER		241 024	321 512
6.1	Opptjente, ikke mottatte leieinntekter		6	-
6.3	Andre forskuddsbetalte kostnader og opptjente ikke mottatte inntekter		458	3 363
6	SUM FORSKUDDSBETALTE KOSTNADER OG OPPTJENTE IKKE MOTTATTE INNTEKTER		464	3 363
	SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN		2 867 473	2 154 797
7.1.1	Investerings eiendommer	12	299 723	296 220
7.1.2	Eierbenyttet eiendom	13	166 182	167 839
7.1	Bygninger og andre faste eiendommer		465 905	464 059
7.2.1	Aksjer og andeler i datterforetak (eiendomsselskap)	14	2 902 678	2 890 025
7.2	Datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak		2 902 678	2 890 025
7.3.1	Investeringer som holdes til forfall	15,18	3 763 379	3 969 480
7.3.2	Utlån og fordringer	15,19	672 576	593 220
7.3	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost		4 435 955	4 562 700
7.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	15,16,17	2 246 099	1 820 504
7.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	15,16,17	5 304 500	4 608 546
7.4.4	Finansielle derivater	15,16,17	21 185	6 054
7.4.5	Andre finansielle eiendeler	15,16,17	253 063	457 289
7.4	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		7 824 847	6 892 393
7	SUM INVESTERINGER I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN		15 629 385	14 809 177
7A	GJENFORSIKRINGSANDEL AV FORSIKRINGSFORPLIKTELSE I KOLLEKTIVPORTEFØLJEN		221 205	211 241
8.4.1	Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	15,16,17	3 421 670	2 199 639
8.4.2	Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkast.	15,16,17	1 756 553	1 168 350
8.4.5	Andre finansielle eiendeler	15,16,17	397 379	673 060
8.4	Andre finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi		5 575 602	4 041 049
8	SUM INVESTERINGER I INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN		5 575 602	4 041 049
	SUM EIENDELER		24 293 665	21 216 264

Beløp i 1000 kroner.		Noter	2009	2008
EGENKAPITAL OG GJELD				
9.1	Selskapskapital		348 400	348 400
9.2	Overkursfond		481 500	481 500
9.4	Annen innskutt egenkapital		413 095	-
9	SUM INNSKUTT EGENKAPITAL	24	1 242 995	829 900
OPPTJENT EGENKAPITAL				
10.1.1	Fond for vurderingsforskjeller		392	289
10.1.3	Risikoutjevningfond		41 441	41 441
10.1	Sum Fond		41 833	41 730
10.2	Annen opptjent egenkapital		355 332	263 235
10	SUM OPPTJENT EGENKAPITAL	24	397 165	304 965
ANSVARLIG LÅNEKAPITAL				
11.1	Evigvarende ansvarlig lånekapital		115 000	115 000
11.3	Annen ansvarlig lånekapital		210 000	210 000
11.4	Fondsobligasjoner		200 000	200 000
11	SUM ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	27	525 000	525 000
FORPLIKTELSER I LIVSFORSIKRING				
12.1	Premiereserve		13 062 683	13 012 292
12.2	Tilleggsavsetninger		289 492	172 277
12.3	Kursreguleringsfond		327 145	-
12.4	Erstatningsavsetning		1 518 038	1 351 574
12.5	Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond		264 171	228 714
12.6	Andre tekniske avsetninger for skadeforsikringsvirksomheten		51 205	47 723
12	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I LIVSFORSIKRING - KONTRAKTSFASTSATTE FORPLIKTELSER	28,30	15 512 734	14 812 580
SÆRSKILT INVESTERINGSPORTEFØLJE				
13.1	Premiereserve		5 471 031	3 960 762
13.4	Erstatningsavsetning		81 364	37 826
13.5	Premiefond, innskuddsfond og pensjonistenes overskuddsfond		105 449	81 165
13	SUM FORSIKRINGSFORPLIKTELSER I LIVSFORSIKRING - SÆRSKILT INVESTERINGSPORTEFØLJE	29	5 657 844	4 079 753
AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSER				
14.1	Pensjonsforpliktelse og lignende	6	88 489	98 372
14	SUM AVSETNINGER FOR FORPLIKTELSER		88 489	98 372
PREMIEDEPOT FRA GJENFORSIKRINGSELKAPER				
15			128 995	116 640
FORPLIKTELSER I FORBINDELSE MED DIREKTE FORSIKRING				
16.1	Forpliktelse i forbindelse med direkte forsikring		103 876	126 402
16.2	Forpliktelse i forbindelse med gjenforsikring		36 079	42 156
16.4	Finansielle derivater	15,17	159 178	164 075
16.5	Andre forpliktelser	31	358 461	40 530
16	SUM FORPLIKTELSER		657 594	373 163
ANDRE PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE, IKKE OPPTJENTE INNTEKTER				
17.1	Mottatte, ikke opptjente leieinntekter		-	1
17.2	Andre påløpte kostnader og mottatte, ikke opptjente inntekter		82 849	75 890
17	SUM PÅLØPTE KOSTNADER OG MOTTATTE, IKKE OPPTJENTE INNTEKTER		82 849	75 891
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			24 293 665	21 216 264

Oslo, 9. mars 2010
Styret i SpareBank 1 Livsforsikring AS

Erling Øverland

Joachim Høegh-Krohn

Anne M. Kvam

Helge Nordahl

Kirsten Idebøen
(styreleder)

Gerd Kristiansen

Wenche Seljeseth

Aud Lysenstøen
(Adm.dir.)

ENDRING I EGENKAPITALEN SPAREBANK 1 LIVSFORSIKRING AS

NOK 1 000	Innskutt egenkapital	Overkursfond	Annen innskutt egenkapital	Fond for vurderingsforskjeller	Risikoutgjvningsfond	Annen opptjent egenkapital	Re-assuransavsetning	Adm.-avsetning	Total egenkapital
Egenkapital pr. 31.12.2008	348 400	481 500	-	289	41 441	251 612	3 038	8 584	1 134 864
POSTER FØRT DIREKTE MOT EK:									
Endring i reassuransavsetning	-	-	-	-	-	(280)	280	-	-
Endring i administrasjonsavsetning	-	-	-	-	-	(823)	-	823	-
Totalresultat for perioden	-	-	-	103	-	92 097	-	-	92 200
Sum inntekter og kostnader for perioden	-	-	-	103	-	90 994	280	823	92 200
EGENKAPITALTRANSASJONER MED EIER:									
Aksjeemisjon	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mottatt konsernbidrag	-	-	413 095	-	-	-	-	-	413 095
Konsernbidrag ovf til annen opptjent egenkapital	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Egenkapital pr. 31.12.2009	348 400	481 500	413 095	392	41 441	342 606	3 318	9 407	1 640 159

Noter til regnskapet

REGNSKAPSPRINSIPPER

GENERELT

Selskapet er underlagt «Lov om forsikringsselskaper, pensjonsforetak og deres virksomhet mv (forsikringsvirksomhetsloven)» av 10.06.2005. Regnskapet er utarbeidet i overensstemmelse med regnskapsloven av 17.07.1998, «Forskrift om årsregnskap mm. for forsikringsselskaper», fastsatt av Finansdepartementet 16.12.1998 med siste endringer 18.12.2009, samt god regnskapsskikk. I henhold til årsregnskapsforskriften er selskapsregnskapet utarbeidet i samsvar med forskriften om internasjonale regnskapsstandarder med mindre annet følger av forskriften. I dette inngår at bestemmelser i internasjonale regnskapsstandarder kan fravikes i samsvar med bestemmelser i forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder av 21.01.2008.

De fleste bestemmelsene i forsikringsvirksomhetsloven trådte i kraft den 01.01.2008. Vesentlige endringer i loven var at prising skal skje i forkant og at det ble nye krav til oppsplitting av prisen på de ulike elementer i tariffen. Rentegaranti skal prises særskilt. Den nye loven resulterte i flere overskuddsregimer enn tidligere. Kollektiv pensjon og nye individuelle produkter følger ny overskuddsmodell, mens fri-poliser følger modifisert overskuddsmodell. Individuelle sparekontrakter inngått før 2008 kan følge gammel overskuddsdeling. Ettårige risikoprodukter er fremdeles uten rett til overskudd, men kundene får/belastes avkastningen i produkter med investeringsvalg.

Regnskapet er utarbeidet etter historisk kost prinsippet, med unntak av investeringseiendommer, bygninger og finansielle instrumenter som vurderes til virkelig verdi.

INNDELING AV FORVALTNINGSKAPITALEN

Selskapets forvaltningskapital er delt inn i selskapsporteføljen, kollektivporteføljen og investeringsvalgporteføljen.

– Kollektivporteføljen:

Kollektivporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene til dekning av kontraktsfastsatte forpliktelser. I henhold til forsikringsloven er erstatningsavsetninger i tilknytning til forsikringer hvor forpliktelsene er knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje forvaltet i kollektivporteføljen. Risikoutjevningfondet er forvaltet i kollektivporteføljen i henhold til forsikringsloven til tross for at det i henhold til årsregnskapsforskriften er klassifisert som egenkapital.

Selskapet har etablert to kollektivporteføljer. Finansielle eiendeler knyttet til bestanden av individuelle forsikringer solgt før 01.01.2008, det vil si før den nye loven trådte i kraft, forvaltes i en egen separat portefølje. Den andre porteføljen inneholder eiendeler knyttet til øvrige forsikringer som forvaltes i kollektivporteføljen.

– *Investeringsvalgporteføljen:*

Investeringsvalgporteføljen består av eiendeler som motsvarer de forsikringsmessige avsetningene til dekning av forpliktelser knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje.

– *Selskapsporteføljen:*

Selskapsporteføljen består av eiendeler som motsvarer selskapets ansvarlige kapital og annen gjeld enn forsikringsforpliktelsene. I henhold til oppstillingsplanen i årsregnskapsforskriften er fordringer i forbindelse med direkte forsikringer innplassert i selskapsporteføljen til tross for at de inngår i midler til dekning av forsikringsforpliktelser.

VERDIPAPIRER OG DERIVATER

Selskapet klassifiserer verdipapirer i følgende kategorier:

Til virkelig verdi over resultatet, eiendeler tilgjengelig for salg, utlån og fordringer og investeringer holdt til forfall. Klassifiseringen avhenger av hensikten med eiendelen. Finansielle eiendeler blir klassifisert ved anskaffelsen.

Vanlige kjøp og salg av investeringer regnskapsføres på transaksjonstidspunktet, som er det tidspunkt selskapet forplikter seg til å kjøpe eller selge eiendelen. Finansielle eiendeler som føres til virkelig verdi over resultatet regnskapsføres ved anskaffelsen til virkelig verdi, og transaksjonskostnader resultatføres. Alle finansielle eiendeler som ikke regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet balanseføres første gang til virkelig verdi, med tillegg av transaksjonskostnader. Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg og finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet vurderes til virkelig verdi etter førstegangs balanseføring. Eiendeler klassifisert som utlån og fordringer og investeringer holdt til forfall regnskapsføres til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metode.

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på gjeldende kjøpskurs. Hvis markedet for verdipapiret ikke er aktivt (eller hvis det gjelder et verdipapir som ikke er børsnotert) bruker selskapet verdsettelsesteknikker for å fastsette den virkelige verdien. Disse omfatter nylig gjennomførte transaksjoner til markedsvilkår, henvisning til andre instrumenter som i vesentlig grad er like, og bruk av diskontert kontantstrømsanalyse og opsjonsmodeller. Teknikkene vektlegger markedsinformasjon i størst mulig grad og i minst mulig grad selskapsespesifikk informasjon.

– *Verdipapirer og derivater til virkelig verdi over resultatet:*

En finansiell eiendel klassifiseres i denne kategorien dersom den primært er anskaffet med henblikk på å gi fortjeneste fra kortsiktige pris-svingninger, eller dersom selskapet velger å klassifisere den i denne kategorien når det er gitt åpninger for det i regelverket. Derivater klassifiseres også til virkelig verdi over resultatet.

Gevinst eller tap fra endringer i virkelig verdi av eiendeler klassifisert som «finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet», inkludert utbytte, medtas i resultatregnskapet under «Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen, investeringsvalgporteføljen eller selskapsporteføljen» i den perioden de oppstår.

– *Verdipapirer tilgjengelig for salg*

Verdipapirer tilgjengelig for salg er ikke-derivative finansielle eiendeler selskapet velger å plassere i denne kategorien eller som ikke er klassifisert i noen annen kategori. Verdipapirer som er klassifisert i denne kategorien, måles til virkelig verdi. Verdiendringer føres direkte mot egenkapitalen.

– *Utlån og fordringer*

Verdipapirer klassifisert som utlån og fordringer er ikke-derivative finansielle eiendeler med betalinger som er faste eller lar seg fastsette, og som ikke blir notert i et aktivt marked, unntatt de som selskapet har klassifisert til virkelig verdi over resultatet. Utlån og fordringer regnskapsføres til amortisert kost etter effektiv rente-metode.

Selskapet har klassifisert investeringer i «collateralized debt obligations» (CDO) og aksjeindekserte obligasjoner til «utlån og fordringer» fordi det ikke er et aktivt marked for disse verdipapirene. Derivatdelen er dekomponert og klassifisert til virkelig verdi over resultatet.

Virkelig verdi er satt lik amortisert kost for hovedstolen til CDO'er som inngår i utlån og fordringer fordi avvik i forhold til virkelig verdi på CDO'ene er presentert som finansielt derivat.

– *Investeringer som holdes til forfall*

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivative finansielle eiendeler notert i et aktivt marked, med faste eller forutsigbare betalinger og faste forfall som selskapet har en positiv intensjon om å holde til forfall. Disse obligasjonene måles til amortisert kost etter effektiv rente-metode.

Tap ved verdifall på obligasjoner som holdes til forfall reverseres over resultatregnskapet dersom en senere økning av gjenvinnbart beløp objektivt kan relateres til en hendelse inntrådt etter at tapet ved verdifall ble innregnet i resultatregnskapet.

Gjenvinnbart beløp for investeringer i obligasjoner som holdes til forfall beregnes til nåverdien av forventede fremtidige kontantstrømmer, diskontert med sist fastsatte effektiv rentesats (dvs. den effektive rentesats som ble beregnet ved første gangs registrering av disse finansielle eiendelene).

– *Derivater*

Derivatene består av valuta- og renteinstrumenter samt instrumenter forbundet med strukturerte produkter. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet på dato hvor kjøp av derivatet er inngått. Avvik i forhold til virkelig verdi på CDO'ene er presentert som finansielle derivater.

VALUTA

Eiendeler og gjeld i utenlandsk valuta er omregnet til norske kroner etter kurser på balansedagen.

Deler av eiendeler i utenlandsk valuta er sikret med valutaterminforretninger. Ved realisasjon av valutaterminforretningene resultatføres gevinst og tap.

BYGNINGER OG FAST EIENDOM

SpareBank 1 Livsforsikring AS har eiendomsplasseringer som fordeler seg på direkteeide eiendommer og investeringer gjennom datterselskaper og tilknyttede selskaper. Aksjer og andeler i datterselskaper og tilknyttede selskaper er regnskapsført etter egenkapitalmetoden. Avsatt konsernbidrag og utbytte i datterselskapene er dermed inntektsført i selskapets resultat.

Direkteeide eiendommer som leies ut, klassifiseres som investerings-eiendommer og vurderes til virkelig verdi. Endringer i verdi føres over resultatregnskapet. Eiendommene vurderes individuelt ved at antatt framtidig netto kontantstrøm diskonteres med avkastningskravet for den enkelte investering. Avkastningskravet tar hensyn til rentenivået, den generelle risikoen i eiendomsmarkedet og risiko som er spesifikk for den enkelte eiendom. Beregningen av virkelig verdi oppdateres ved hver regnskapsavslutning. Leieinntekter, driftskostnader og effekten av verdiendringer knyttet til investerings-eiendommer vises i note. Selskapets interne verdsettelsesmodell testes regelmessig mot eksterne takster.

Eierbenyttet eiendom revalueres til virkelig verdi årlig ved bruk av selskapets interne verdsettelsesmodell som testes mot innhentede eksterne takster. Det beregnes årlig avskrivning på eierbenyttet eiendom. En økning i balanseført verdi som følge av verdireguleringen føres over andre resultatkomponenter og selskapsporteføljens andel tillegges fond for vurderingsforskjeller. En nedregulering av tidligere balanseført verdiøkning på samme eiendom føres tilsvarende.

IMMATERIELLE EIENDELER

Standard IKT-programvare som oppfyller kriteriene for balanseføring føres til anskaffelseskost (inkludert utgifter til å få programmene operative), og avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid.

Utgifter til vedlikehold av programvare kostnadsføres etter hvert som de påløper. Utgifter direkte forbundet med utvikling av identifiserbar

og unik programvare som eies av selskapet, blir balanseført som en immateriell eiendel når følgende kriterier er oppfylt: - det er teknisk mulig å ferdigstille programvaren slik at den vil være tilgjengelig for bruk; - ledelsen har til hensikt å ferdigstille programvaren og bruke eller selge den; det er mulig å bruke eller selge programvaren; det kan påvises hvordan programvaren vil generere sannsynlige fremtidige økonomiske fordeler; tilstrekkelige tekniske, finansielle eller andre ressurser er tilgjengelig for å ferdigstille og ta i bruk eller selge programvaren; og utgiftene kan måles pålitelig. Direkte utgifter omfatter personalkostnader for programutviklingspersonell og en andel av direkte tilhørende faste kostnader. Andre utviklingsutgifter som ikke oppfyller disse kriteriene blir kostnadsført etter hvert som de påløper. Utviklingsutgifter som er kostnadsført kan ikke balanseføres som en eiendel i senere perioder. Balanseført egenutviklet programvare avskrives lineært over forventet utnyttbar levetid fra tidspunktet programvaren er tilgjengelig for bruk.

FORDRINGER PÅ FORETAK I SAMME KONSERN

Fordringer på foretak i samme konsern er ført opp til pålydende. SpareBank 1 Livsforsikring har en fordring på SpareBank 1 Gruppen AS som innebærer at det er ytet et lån til SpareBank 1 Gruppen AS. Denne fordringen gjelder konsernbidraget som ble vedtatt gitt til SpareBank 1 Livsforsikring AS i 2. kvartal 2009 og som vil bli utbetalt i 2. kvartal 2010. Finanstilsynet har med hjemmel i finansieringsvirksomhetsloven av 10. juni 1988 gitt tillatelse til lånet med bakgrunn i at lånet ikke innebærer en svekkelse av kapitalstatusjonen til forsikringselskapet.

SpareBank 1 Livsforsikring AS har ingen øvrige fordringer på eller gjeld til SpareBank 1 Gruppen AS eller datterselskaper utover det som følger av løpende forretningsmessige transaksjoner.

SKATT

Resultatført skatt består av periodeskatt (betalbar skatt) og utsatt skatt. Periodeskatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat. Beregnet skattekostnad knyttet til andre resultatkomponenter blir ført under andre resultatkomponenter.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden. Det beregnes forpliktelse eller eiendel ved utsatt skatt på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser, når det er sannsynlig at det vil foreligge fremtidig skattebar inntekt, og at midlertidige forskjeller kan trekkes fra i denne inntekten. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skattelover som er vedtatt eller i det alt vesentlige er vedtatt på balansedagen, og som antas å skulle benyttes når den utsatte skattefordelen realiseres eller når den utsatte skatten gjøres opp.

Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater fra selskapets egen virksomhet som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Ved vurdering av sannsynlighet vil historisk inntjening og forventede fremtidige marginer bli lagt til grunn.

Det er ikke beregnet utsatt skatt knyttet til verdiendring av eiendommer eid i egne selskaper. Realisasjon av eiendommene vil i praksis være salg av aksjer eller andeler. Eventuelle gevinster eller tap ved realisasjon av aksjer eller andeler vil ikke være skattepliktig som følge av fritaksmetoden, og det er selskapets oppfatning at regnskapet gir best informasjonsverdi når usatt skatt ikke oppføres på slike verdiendringer.

PENSJONSORDNINGER

Selskapet har både innskuddsplaner og ytelsesplaner. Selskapets kollektive pensjonsordning er plassert i SpareBank 1 Livsforsikring AS.

En innskuddsplan er en pensjonsordning hvor selskapet betaler faste bidrag til forsikringselskapet. Det har ingen juridisk eller annen forpliktelse til å betale ytterligere tilskudd. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad i takt med at de forfaller.

En ytelsesplan er en pensjonsordning som definerer en pensjonsutbetaling som en ansatt vil motta ved pensjonering. Selskapets

kollektive ytelsesbaserte ordning sikrer medlemmene en pensjon på 70 % av lønn opp til 12G. Lønn utover 12 G er sikret gjennom en innskuddsbasert ordning. Den ytelsesbaserte ordninger ble lukket for nyansatte etter 01.05.2005.

I tillegg kommer forpliktelser som følger av Avtalefestet Førtids Pensjon (AFP) og enkelte særskilte avtaler om førtidspensjoner og tilleggs-pensjoner.

Den balanseførte forpliktelsen knyttet til ytelsesplaner er nåverdien av de definerte ytelsene på balansedatoen minus virkelig verdi av pensjonsmidlene, justert for ikke resultatførte estimatavvik og ikke resultatførte kostnader knyttet til tidligere perioders pensjonsopp-tjening. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Nåverdien av de definerte ytelsene bestemmes ved å diskontere estimerte fremtidige utbetalinger med norsk 10 års statsobligasjonsrente på balansedagen med et tillegg for å hensynta relevant løpetid for forpliktelsene.

Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik) som skyldes ny informasjon eller endringer i de aktuarmessige forutsetningene blir regnskapsført under andre resultatkomponenter i den perioden de oppstår.

Endringer i pensjonsplanens ytelser resultatføres eller inntektsføres løpende i resultatregnskapet, med mindre rettighetene etter den nye pensjonsplanen er betinget av at arbeidstakeren blir værende i tjeneste i en spesifisert tidsperiode (opptjeningsperioden). I dette tilfellet amortiseres kostnaden knyttet til endret ytelse lineært over opp-tjeningsperioden.

SLUTTVEDERLAG

Sluttvederlag blir betalt når ansettelsesforhold avsluttes av konsernet for det normale tidspunktet for pensjonering, eller når en ansatt frivillig aksepterer å slutte mot et slikt vederlag. Konsernet regnskapsfører sluttvederlag når det beviselig er forpliktet til enten å avslutte arbeidsforholdet til dagens arbeidstakere i henhold til en formell, detaljert plan som konsernet ikke kan trekke tilbake, eller til å gi sluttvederlag som følge av et tilbud som er gitt for å oppfordre til frivillig avgang.

ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan telle med et beløp på inntil 50 % av kjernekapitalen ved beregning av kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån kan telle med et beløp på inntil 100 % av kjernekapitalen. Ansvarlig lånekapital er oppført til nominelle verdier.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, og hvor SpareBank 1 Livsforsikring AS ikke har plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, dvs. rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 prosent av samlet kjernekapital. Kredittilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom SpareBank 1 Livsforsikrings kjernekapitaldekning faller under 5 prosent, eller samlet kapitaldekning faller under 6 prosent. Nedskrevede beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp. Fondsobligasjoner er ansvarlig lånekapital og er oppført til nominelle verdier.

FORSIKRINGSMESSIGE AVSETNINGER

Selskapets produkter er alle klassifisert som forsikringskontrakter.

Forsikringskontrakter skal vurderes etter IFRS 4. Standarden inneholder ikke spesifikke vurderingsregler utover enkelte mindre forhold. Det til-lates anvendelse av regnskapsprinsipper som den enkelte regnskaps-pliktige har anvendt i tidligere årsregnskap under forutsetning av at de norske reglene om forsikringsmessige avsetninger er tilstrekkelige. For å dokumentere dette må selskapet gjennomføre en tilstrekkelig-hetstest. SpareBank 1 Livsforsikring AS gjennomfører årlig en slik test. Dette tilsier at tidligere anvendte prinsipper knyttet til forsik-ringsmessige avsetninger for livsforsikring kan anvendes.

De forsikringsmessige forpliktelsene innenfor livsforsikring omfatter premiereserve, tilleggsavsetninger, kursreguleringsfond, erstatningsavsetning, premiefond, innskuddsfond, pensjonistenes overskuddsfond og andre tekniske avsetninger.

Grunnlagsrenten vurderes til enhver tid etter renten på langsiktige statsobligasjoner, og i tråd med forskriften om premier og forsikringsfond i livsforsikring. Grunnlagsrenten er p.t. 2,75 % for nye livsforsikringskontrakter (eksklusiv ytelsesbaserte kollektive pansjonsavtaler) tegnet fra og med 01.01.2006. For nye kollektive pansjonsavtaler tegnet fra og med 01.01.2006 er grunnlagsrenten 2,70 %. For opptjente rettigheter i kollektiv pensjon er grunnlagsrenten 3 % for årene 2004–2005. For nye individuelle livsforsikringskontrakter i perioden 1994–2005 er grunnlagsrenten 3 %. For øvrig er grunnlagsrenten 4 %.

Dødelighetsforutsetningene er i all hovedsak basert på fellesundersøkelser i FNH, mens forutsetninger om uførhet i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. I dødelighetsforutsetningene for uføre er det tatt høyde for korrelasjonen mellom uførhet og dødelighet.

Reserveavsetningene og premiene er fastsatt ut i fra prinsippet om at det skal være sikkerhetsmarginer i reservene og premiene. Sikkerhetsmarginene i premier og reserver er ikke kvantifisert, men vurdert ut i fra usikkerhet og langsiktighet til forpliktelsene.

Den ordinære premiereserven til selskapet er beregnet etter prospektive prinsipper på samme tariffgrunnlag som premietariffen. Det er foretatt IBNR- og RBNS-avsetninger etter statistiske metoder basert på selskapets egne erfaringer.

– Premiereserve:

Premiereserven er selskapets avsetning til å møte fremtidige forsikringsmessige forpliktelser. Reserven er beregnet som kontantverdien (neddiskontert med rente lik den garanterte rente) av selskapets samlede fremtidige forsikringsforpliktelser i henhold til de enkelte forsikringsavtaler, med fradrag av kontantverdien av fremtidige premier. En forsikrings premiereserve svarer til 100 prosent av forsikringens garanterte gjenkjøps-/flyttestverdi før avbrudds-/flyttestgebyr.

Administrasjonsreserve på 4 % av nettoreserven for kollektiv pensjon er inkludert.

Nytt dødelighetsgrunnlag (beregningsgrunnlag), K2005, for kollektiv pensjonsforsikring og fripoliser er innført pr. 01.01.2008. Økt reservekrav som følge av tariffendringen er fordelt til premiereserven i 2008. Dette var avsatt til sikkerhetsfondet pr. 31.12.2007.

– Tilleggsavsetninger:

For å sikre soliditeten i livsforsikringssselskapene kan det foretas tilleggsavsetninger inntil 12 prosent av premiereserven knyttet til den enkelte forsikringskontrakt. Tilleggsavsetningene er betinget kundetildelt overskudd som kan benyttes til å dekke den årlige rentegarantien, dersom avkastningen fra de finansielle eiendelene ikke er tilstrekkelig. Det kan ikke trekkes mer enn ett års rentegaranti det enkelte år.

– Kursreguleringsfond:

Avsetningen tilsvarende netto urealiserte merverdier på finansielle eiendeler, med unntak av investering i eiendom, vurdert til virkelig verdi og som inngår i kollektivporteføljen. Netto urealiserte merverdier fastsettes ved en samlet vurdering av porteføljen. Kursreguleringsfondet kan ikke være negativt.

– Erstatningsavsetning:

Erstatningsavsetningen skal dekke selskapets forventede erstatningsutbetalinger for forsikringstilfeller som er meldt, men ikke ferdig oppgjort, og skader som er inntruffet, men ennå ikke meldt ved regnskapsperiodens utløp (RBNS og IBNR).

– Premiefond:

Premiefondet utgjør innbetalinger fra forsikringstakerne i forbindelse med tradisjonell pensjonsforsikring. Innbetalingene føres ikke i resultatregnskapet, men direkte i balansen.

– Innskuddsfond:

Innskuddsfondet utgjør innbetalinger fra forsikringstakerne i forbindelse med pensjonsforsikring hvor forpliktelsene er knyttet til verdien av særskilt investeringsportefølje. Innbetalingene føres ikke i resultatregnskapet, men direkte i balansen.

– Pensjonistenes overskuddsfond:

Fondet består av overskudd tilordnet premiereserve knyttet til pensjoner under utbetaling i kollektiv pensjonsforsikring. Fondet skal hvert år benyttes som engangspremie for tillegg til ytelsene til pensjonistene.

PREMIEINNTEKTER

Premieinntekter for egen regning omfatter forfalte bruttopremier fratrukket premie for avgitt gjenforsikring og overførte premiereserver fra andre selskaper. Inntektsføringen er uavhengig av om premien er betalt eller ikke. Ved nyttegning inntektsføres premien når forsikringen blir utstedt. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserven.

ERSTATNINGER

Erstatninger for egen regning omfatter utbetalte forsikringsoppgjør fratrukket mottatt gjenforsikring, overførte forsikringsmidler til andre selskap og endring i erstatningsavsetninger. Avsetning for erstatninger som ikke er ferdigbehandlet eller utbetalt ivaretas ved avsetning til erstatningsavsetningen.

FLYTTING AV LIVSFORSIKRINGSKONTRAKTER

Overføring av premiereserve, tilleggsavsetning og kursreguleringsfond fra annet selskap føres over resultatregnskapet under posten «Premieinntekter for egen regning; Overføring av premiereserve fra andre forsikringssselskaper» og «Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser; Overføring av tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond fra andre forsikringssselskaper». Overføring av premiereserve, tilleggsavsetning og kursreguleringsfond til annet selskap føres under «Erstatninger for egen regning; Overføring av premiereserve, tilleggsavsetninger og kursreguleringsfond til andre forsikringssselskaper». Kostnads-/inntektsføringen skjer på det tidspunktet risikoen overføres. På samme tidspunkt reduseres/økes premiereserven i forsikringsfondet tilsvarende. Beløpet blir stående som kortsiktig gjeld/tilgodehavende til oppgjør finner sted. Forsinkelsesrenter ved fraflytting føres under «Andre forsikringsrelaterte kostnader».

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Generalforsamlingen, representantskapet og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring, og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for fremleggelse.

NOTE 1 – FINANSIELL RISIKOSTYRING

GENERELT

Den finansielle risikoen i SpareBank 1 Livsforsikring AS er hovedsaklig knyttet til hvordan selskapet klarer å innfri den årlige rentegarantien. Dette stiller krav til selskapets investeringsstrategi og risikostyring. Investeringsstrategien inneholder rammer for hvordan selskapet skal plassere og forvalte sine eiendeler, herunder tillatte markeder, aktivklasser og finansielle instrumenter. Investeringsstrategien inneholder også retningslinjer og rammer for kreditteksponering, motparts-eksponering, valutarisiko og bruk av derivater i sikringsstrategier.

Risikostyringen i SpareBank 1 Livsforsikring AS har som formål å sikre soliditet og oppfyllelse av lovmessige kapitalkrav, samt å bidra til at selskapet har en forsvarlig kapitalforvaltning.

Dette skal oppnås gjennom en risikoprofil kjennetegnet ved:

- En sterk risikokultur med høy bevissthet om risikostyring.
- Å tilstrebe en optimal kapitalallokering innenfor vedtatt forretningsstrategi.
- Å ha tilstrekkelig kjernekapital ut fra valgt risikoprofil.

STRATEGI KNYTTET TIL BRUKEN AV FINANSIELLE DERIVATER

SpareBank 1 Livsforsikring AS benytter finansielle derivater for å effektivisere kapitalforvaltningen. Bruken av finansielle instrumenter er begrenset til instrumenter hvis risiko og markedsrisiko lar seg måle og overvåke innenfor selskapets systemer for risikostyring og lønnsomhetsmåling.

RISIKOSTYRING

Styret i SpareBank 1 Livsforsikring AS har vedtatt en strategi for risikostyring i selskapet. Denne strategien revideres årlig av styret. Det er utarbeidet rammer og bestemte handlingsregler som selskapet skal følge når risikoeksponeringen i selskapet passerer gitte nivåer.

MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er risiko for at selskapets verdier reduseres som følge av uventede og ugunstige bevegelser i markedet. SpareBank 1 Livsforsikring AS vurderer markedsrisikoen i selskapet fortløpende ved bruk av stresstester. Selskapet benytter også andre statistiske verktøy og tester for å vurdere markedsrisikoen. Selskapet arbeider med å videreutvikle modeller for måling og overvåkning av risiko.

SpareBank 1 Livsforsikring AS tilbyr pensjonsprodukter som har rentegaranti, dvs. en minsteavkastning som kundene er garantert hvert år. Selskapets gjennomsnittlig årlige garanterte rente er 3,35 %. Over tid vil gjennomsnittlig garantert rente reduseres da nye avtaler som inngås maksimalt kan ha en årlig rentegaranti på 2,75 %.

Etter innføring av ny forsikringsvirksomhetslov i 2008 er selskapsmidler og kundemidler splittet i adskilte porteføljer. Investeringsstrategien og dermed markedsrisikoen for de ulike porteføljene i SpareBank 1 Livsforsikring AS er tilpasset den risikotoleransen selskapet har for ulike produkter, kontrakter og ansvarlig kapital. Aktiv risikostyring i kundeporteføljene reduserer sannsynligheten for å ikke oppnå rentegarantien.

Selskapets finansielle risiko er i stor grad knyttet til om selskapet klarer å innfri den årlige rentegarantien. Et lavt rentenivå vil øke risikoen

for at selskapet ikke oppnår rentegarantien. Dersom avkastningen ikke er stor nok til å dekke den garanterte renten, vil selskapet måtte benytte deler av bufferkapitalen som er bygget opp av tidligere års overskudd. I ett kalenderår kan tilleggsavsetninger kun benyttes for å dekke ett års rentegaranti. Eier er ansvarlig for eventuelt udekket beløp.

Risk Management avdelingen overvåker markedsrisikoen i selskapet og følger opp rammer og retningslinjer som er gjeldende for selskapet.

STRESSTESTER

SpareBank 1 Livsforsikring AS benytter en intern stresstest som en del av risikostyringen i selskapet. Risikoeksponeringen i selskapet beregnes som samlet tapspotensial i et definert krisescenario dividert med bufferkapital. Bufferkapitalen er definert som laveste verdi av bufferkapital i henhold til enten kapitaldeknings- eller solvensregelverket. Intern stresstest er vedtatt av styret og beregnes på jevnlig basis, eventuelt daglig ved behov. Daglig beregning av bufferkapitalutnyttelsen er særlig aktuelt i perioder med store markedsbevegelser, og/eller når bufferkapitalutnyttelsen er nær grenseverdiene for handlingsreglene. Utvikling i kursreservene følges på daglig basis.

SpareBank 1 Livsforsikring AS beregner også stresstester (Hovedstresstest og Stresstest II) definert av Finanstilsynet på jevnlig basis. Styret informeres om resultatene. Stresstest II er ment å tilfredsstille gjeldende regelverk, mens Hovedstresstest er utviklet med tanke på å tilfredsstille det kommende soliditetsregelverket, Solvens II, gjeldende fra 1. januar 2013. Som en del av selskapets forberedelser til Solvens II, implementerer SpareBank 1 Livsforsikring AS et nytt verktøy for måling og overvåking av risiko. Verktøyet er tenkt å benyttes i 5. runde med prøveberegninger av nytt soliditetsregelverk (QIS5) som forventes å komme høsten 2010.

SENSITIVITETSANALYSE

Aktivsiden til SpareBank 1 Livsforsikring AS er stresstestet for å vise hvor mye eiers resultat påvirkes dersom følgende scenarier skulle inntreffe: Nedgang i aksjemarkedet på 20 prosent, renteoppgang på 1,5 prosent og nedgang i eiendomsmarkedet på 12 prosent. Disse stressfaktorene samsvarer med stressfaktorene i Stresstest II for tilsvarende risikoer. Stresstestscenariene er beregnet pr. 31.12.2009.

Scenario	Verdifall	(mill kr)
Fall i aksjemarkedene	(-20 %)	457
Stigende rentenivå	(+1,5 %)	128
Fall i eiendomsverdi	(-12 %)	435

LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er definert som risiko for å ikke klare å refinansiere forpliktelsene og eventuelt finansiere økning i finansieringsbehovet uten at det oppstår vesentlige ekstrakostnader.

Ved styring av likviditetsrisiko er hovedmålsettingen å sørge for at selskapet til enhver tid kan betale sine forpliktelser innen forfallsdato. Likviditeten er avhengig av hvor lang tid det vil ta å omgjøre verdien av finansielle plasseringer til kontanter. SpareBank 1 Livsforsikring AS har til enhver tid en kontantbeholdning (bankinnskudd) for å møte kjente kontantstrømmer. Sentralt i styringen av likviditetsrisiko er at en stor del av finansielle investeringer skjer i verdipapirer som er lett omsettelige. En egen likviditetsstrategi er vedtatt av styret. Ved utgangen av 2009 hadde selskapet 1 014,2 millioner kroner i likvide

Forfallsstruktur på balanseposten gruppert etter forfallstidspunkt

NOK 1 000	Inntil 6 mnd	6–12	1–3 år	3–5 år	Mer enn 5 år	Uten forfall	Sum
Aksjer og andeler til virkelig verdi	-	-	-	-	-	5 667 769	5 667 769
Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi	462 188	980 176	956 096	1 011 938	337 416	4 520 240	8 268 054
Utlån og fordringer til virkelig verdi	-	-	-	-	-	1 694	1 694
Derivater til virkelig verdi	-	-	-	-	-	21 185	21 185
Andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi	-	-	-	-	-	653 958	653 958
Aksjer tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	3 090	3 090
Utlån og fordringer som måles til amortisert kost	684 034	-	110 000	-	373 329	-	1 167 363
Obligasjoner som holdes til forfall	-	180 032	249 569	489 806	3 209 204	-	4 128 611
Sum	1 146 222	1 160 208	1 315 665	1 501 744	3 919 949	10 867 936	19 911 724

midler, fordelt med 29,9 millioner kroner i bankinnskudd og 984,3 millioner kroner i pengemarkedsfond, som kan dekke tilsvarende utbetalinger på kort tid.

VALUTARISIKO

Valutarisiko er definert som økonomiske tap som følge av endringer i valutakurser. SpareBank 1 Livsforsikring AS hadde pr. 31.12.2009 finansielle plasseringer for 2 040 millioner kroner denominert i utenlandske valutaer. Som en del av selskapets risikostyring, søkes hoveddelen av valutakursrisikoen i underliggende porteføljer nøytralisert ved valutaterminforretninger.

Eiendeler i utenlandsk valuta er i sin helhet knyttet til investeringsvirksomheten. Disse eiendelene er direkte eller indirekte eksponert mot endring i utenlandsk valuta mot norske kroner. Selskapet søker å nøytralisere det vesentlige av denne eksponeringen. Selskapet benytter valutaterminer for å sikre underliggende portefølje i annen valuta enn norske kroner. Valutakursbevegelser som medfører gevinster eller tap på sikringskontrakter vil motsvares av tap eller gevinst i underliggende portefølje.

Eiendeler i utenlandsk valuta

Valuta tall i 1 000	EUR	JPY	USD
Derivater	1 644	113 463	72
Aksjer og andeler	23 594	1 690 706	129 370
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	11 800	-	-
Andre finansielle eiendeler	-	-	3 421
Investeringsvalgportefølje	18 496	3 567 864	82 154
Netto i valuta	55 534	5 372 033	215 017
Valutakurs	8,3150	0,062568	5,7767
Netto i NOK	461 771	336 117	1 242 087

Pr. 31.12.2009 hadde selskapet inngått følgende valutaterminkontrakter:

NOK 1 000		Beløp solgt valuta	Beløp kjøpt NOK	Kurs
EUR Forward Salg	20100128	-30 440	-252 607	8,30
JPY Forward Salg	20100128	-1 793 000	-111 417	0,06
USD Forward Salg	20100128	-78 001	-451 204	5,78
Kostpris Forwards		826 843	826 843	1,00
EUR Forward Salg	20100128	-20 110	-166 883	8,30
JPY Forward Salg	20100128	-1 189 500	-73 916	0,06
USD Forward Salg	20100128	-51 418	-297 430	5,78
Kostpris Forwards		545 618	545 618	1,00
USD Forward Salg	20100317	-1 885	-10 930	5,80
Kostpris Forwards		10 830	10 830	1,00
USD Forward Salg	20100317	-1 517	-8 801	5,80
Kostpris Forwards		8 723	8 723	1,00
EUR Forward Salg	20100428		-21 789	
Kostpris Forwards			22 879	
EUR Forward Salg	20100428		-21 789	
Kostpris Forwards			22 879	
Sum forpliktelser valutaterminkontrakter			21 007	

KREDITTRISIKO

Kreditrisiko er risiko for tap som skyldes at konsernets motparter ikke oppfyller sine forpliktelser overfor selskapet. Kreditrisiko er relatert til obligasjoner, sertifikater, eiendom og reassurans. Styret har vedtatt rammer for de ulike verdipapirutstederne. I tillegg er det fastlagt minimumsnivå for kredittratingen innenfor de ulike utstedergruppene. Detaljerte regler vedrørende tillatt risikonivå på plasseringene er gitt i eget mandat til Alfred Berg Kapitalforvaltning AS som forvalter porteføljen.

Tabellen nedenfor viser prosentvis fordeling av obligasjonsporteføljen pr. 31.12.2009 fordelt på ratingklasse.

Rating	Bokført verdi i millioner kroner	Prosentvis fordeling
AAA	2 662	23,40 %
AA	1 480	13,00 %
A	1 402	12,30 %
BBB	1 026	9,00 %
B	88	0,80 %
CCC	21	0,20 %
Engasjementer med pant i finansinstitusjoner	3 316	29,20 %
Ikke ratet	1 372	12,10 %
Sum	11 367	100,00 %

OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser. Definisjonen omfatter også juridisk risiko. For å redusere risikoen er virksomheten organisert med vekt på veldefinerte ansvarsområder og klare rapporteringslinjer. Selskapet har etablert rutiner for identifisering og oppfølging av selskapets operasjonelle risiko, og den årlige risikovurderingen behandles i styret. Selskapets internrevisor bistår selskapet med vurderinger av den operasjonelle risikoen.

KAPITALDEKNING

SpareBank 1 Livsforsikring AS har en kapitaldekning på 19,1 % pr. 31.12.2009. Minstekravet til kapitaldekning er 8 %.

SOLVENS-MARGINKAPITAL

Solvensmarginkapitalen var ved utgangen av 2009 på 265 %. Minstekravet til solvensmarginkapital er 100 %.

NOTE 2 – NYTEGNING

Premie i tilknytning til salg av forsikringer (nytegning) de siste to år

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Totalt
2009	92 082	196 483	64 903	29 675	7 729	390 872
2008	95 171	134 718	78 415	33 508	28 129	369 942

NOTE 3 – INNTEKTER FRA FINANSIELLE EIENDELER

NOK 1 000	Kollektiv- portefølje	Investerings- valg- portefølje	Selskaps- portefølje	Sum
Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	176 691	-	22 469	199 160
RENTEINNTEKTER OG UTBYTTE MV PÅ FINANSIELLE EIENDELER				
Utbytte fra aksjer og andeler	4 805	-	-	4 805
Inntekter verdipapirer tilgjengelig for salg	-	-	650	650
Mottatte og opptjente renteinntekter	120 729	12 073	6 258	139 060
Mottatte og opptjente renteinntekter obligasjoner holdt til forfall	210 916	-	19 171	230 087
Netto avkastning av rentepapirer	139 394	-	33 786	173 180
Sum renteinntekter og utbytte mv på finansielle eiendeler	475 844	12 073	59 865	547 782
Netto driftsinntekt fra eiendom	36 012	-	4 595	40 607
VERDIENDRINGER PÅ INVESTERINGER				
Netto urealisert gevinst/tap aksjer og andeler	449 980	1 046 610	54 522	1 551 112
Netto urealisert gevinst/tap rentepapirer	-34 813	-42 992	-3 264	-81 069
Netto urealisert gevinst/tap av andre finansielle eiendeler	63 979	-334	-	63 645
Verdiendring eiendom	2 662	-	342	3 004
Sum verdiendringer på investeringer	481 808	1 003 284	51 600	1 536 692
REALISERT GEVINST OG TAP PÅ INVESTERINGER				
Netto realisert gevinst og tap på aksjer og andeler	181 640	-290 471	-67 397	-176 228
Netto realisert gevinst og tap på rentepapirer	71 304	118 268	2 367	191 939
Netto realisert gevinst/tap av andre finansielle eiendeler	-60 901	914	550	-59 437
Sum realisert gevinst og tap på investeringer	192 043	-171 289	-64 480	-43 726
Netto inntekter og gevinst/tap fra finansielle eiendeler	1 362 398	844 068	74 049	2 280 515

NOTE 4 – ERSTATNINGER FOR EGEN REGNING

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum 2009	Sum 2008
Utbetalte erstatninger	556 892	409 729	254 233	55 051	313 556	1 589 461	2 204 629
Gjenkjøp	214 334	13 887	13 001	-	-	241 222	550 311
Brutto utbetalte erstatninger	771 226	423 616	267 234	55 051	313 556	1 830 683	2 754 940
-Gjenforsikringsandel	-3 325	-16 426	-	-25 584	-16 395	-61 730	-118 437
Endring i avsetning til erstatning	75 700	-36 466	111 104	9 979	28 674	188 991	173 511
Overføring av premiereserve, tilleggsavsetning og kursreserver til andre selskaper	44 129	4 801	276 507	-	-	325 437	265 811
Sum erstatninger for egen regning	887 730	375 524	654 846	39 446	325 835	2 283 381	3 075 825

NOTE 5 – FLYTTING TIL OG FRA LIVSFORSIKRING

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Sum 2009	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Sum 2008
MOTTATTE MIDLER								
Premiereserve	36 487	1 616	247 246	285 350	43 851	630	354 448	398 929
Kursreserve/tilleggsavsetninger	608	-	3 719	4 327	251	-	17 198	17 449
Overføringer over resultatregnskapet - mottatt	37 095	1 616	250 965	289 677	44 102	630	371 646	416 378
Premiefond overført direkte i balansen - mottatt	-	-	7 104	7 104	-	-	26 769	26 769
Totalt mottatte midler	37 095	1 616	258 069	296 781	44 102	630	398 415	443 147
Antall kontrakter mottatte midler	83	19	445		210	12	610	-
AVGITTE MIDLER								
Premiereserve	42 468	4 790	273 427	320 685	40 364	2 065	213 016	255 445
Tilleggsavsetninger	1 526	3	3 080	4 609	2 250	4	7 597	9 851
Kursreserve	136	7	-	143	247	5	263	515
Overføringer over resultat- regnskapet - avgitt	44 129	4 801	276 507	325 437	42 861	2 074	220 876	265 811
Premiefond overført direkte i balansen - avgitt	-	-	41	41	-	-	206	206
Totalt avgitte midler	44 129	4 801	276 549	325 479	42 861	2 074	221 082	266 017
Antall kontrakter avgitte midler	252	20	269	-	92	14	273	-

NOTE 6 – ANTALL ÅRSVERK, PENSJONER OG PENSJONSFORPLIKTELSE

	Ansatte		Gjennomsn. Gjennomsn.	
	31.12.2009	Årsverk 31.12.2009	ant. ansatte i 2009	ant. årsverk i 2009
SpareBank 1 Livsforsikring AS	251	245	267	262

Generell beskrivelse av selskapets pensjonsforpliktelser:

Selskapet har en kollektiv pensjonsordning for sine ansatte i SpareBank 1 Livsforsikring AS. Pensjonsordningen sikrer de fleste av de ansatte en pensjon på 70% av sluttlønnen frem til 77 år med etterfølgende avtrapping. I tillegg er det etablert en ordning for kollektiv innskuddspensjon for nyansatte fra 01.05.05. Fra samme tidspunkt ble den ytelsesbaserte ordningen lukket. Selskapets pensjonsordninger tilfredstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

I selskapet er 114 yrkesaktive i den ytelsesbaserte pensjonsordningen og 112 pensjonister omfattet av ordningen. I innskuddsordningen er 160 yrkesaktive omfattet av ordningen.

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene og ved måling av påløpte forpliktelser benyttes estimerte verdier. Disse verdiene korrigeres hvert år i samsvar med oppgaver over pensjonsmidlenes flyttestandard fra livselskapet og aktuarmessig beregning av forpliktelsene.

Kostnadene er beregnet på forutsetningene for inngående balanse per 01.01. og det er beregnet en oppdatert netto pensjonsforpliktelse ut fra forutsetningene 31.12. Aktuarielle gevinster og tap (estimatavik) blir regnskapsført mot egenkapitalen i oppstillingen over andre resultatkomponenter i den perioden de oppstår.

Periodens pensjonskostnad består av periodens pensjonsopptjening og rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse fratrukket forventet avkastning samt periodisert arbeidsgiveravgift. Innbetalt innskuddspensjon kostnadsføres i betalingsåret.

NOK 1 000	2009	2008
PENSJONSFORPLIKTELSE I YTelsesBASERTE PENSJONSORDNINGER		
Nåverdi pensjonsforpliktelse 1.1	250 146	219 040
Pensjon opptjent i perioden	4 590	10 528
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	9 773	10 424
Utmelding medlemmer i pensjonsordning	-	-
Aktuarielle gevinster og tap (estimataavvik)	-1 748	23 007
Utbetalte ytelse	-16 797	-12 853
Endring i tidligere perioders opptjening	-	-
Andre endringer (må evt. spesifiseres)	-	-
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	245 965	250 146
<i>herav fondsbaserte</i>	221 966	227 068
<i>herav ikke-fondsbaserte</i>	23 999	23 077
PENSJONSMIDLER		
Pensjonsmidler 1.1	164 115	164 141
Forventet avkastning i perioden	9 472	9 490
Utmelding medlemmer i pensjonsordning	-	-
Aktuarielle gevinster og tap (estimataavvik)	-6 263	-19 118
Innbetaling fra arbeidsgiver	9 295	18 299
Utbetalte ytelse	-8 613	-8 697
Andre endringer (må evt. spesifiseres)	-	-
Pensjonsmidler 31.12	168 006	164 115
FINANSIELL STATUS 31.12.		
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	245 965	250 146
Pensjonsmidler 31.12	168 006	164 115
Netto pensjonsforpliktelse 31.12	77 959	86 031
Ikke-innregnede tidligere perioders opptjening	-	-
Netto pensjonsforpliktelse 31.12 ekskl arbeidsgiveravgift	77 959	86 031
Arbeidsgiveravgift 01.01	12 341	8 165
Arbeidsgiveravgiftkostnad	74	1 770
Netto arbeidsgiveravgift utmelding av medlemmer	-	-
Aktuarielle gevinster og tap (estimataavvik)	637	5 938
Utbetalt	-2 522	-3 165
Andre endringer	-	-367
Arbeidsgiveravgift 31.12	10 530	12 341
Netto pensjonsforpliktelse i balansen	88 489	98 372
PERIODENS PENSJONSKOSTNAD		
Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	4 590	10 529
Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	9 773	10 424
Forventet avkastning på pensjonsmidler	-9 472	-9 490
Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	4 892	11 463
Periodisert arbeidsgiveravgift	690	1 770
Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	5 581	13 233
<i>herav sikret pensjonskostnad inklusive arbeidsgiver avgift</i>	10 168	9 888
Innskuddsbasert pensjonskostnad inkl aga	6 607	6 630
Periodens pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet	12 188	19 863
Sum pensjonskostnader innskudd og ytelse inklusive avviklingsgevinster	12 188	19 863
Estimert pensjonskostnad ytelse og innskudd for 2010 inkl aga ekskl. estimataavvik:	18 492	-
Pensjonsgrunnlag-ytelse sikret	60 633	60 550
Kostnad i prosent av pensjonsgrunnlaget	16,8 %	16,3 %
AKTUARIELLE GEVINSTER OG TAP (ESTIMATENDRINGER)		
Periodens aktuarielle gevinster og (tap) innregnet i resultatet inkl. aga og før skatt	-3 710	-34 605
Kumulative aktuarielle gevinster og (tap) innregnet i resultatet inkl. aga og før skatt	-82 752	-79 042
SAMMENSETNING AV PENSJONSMIDLER		
Bygninger og fast eiendom	21,20 %	23,00 %
Investeringer som holdes til forfall	27,10 %	30,00 %
Aksjer og andeler	13,80 %	12,00 %
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	36,20 %	30,00 %
Andre eiendeler	1,70 %	5,00 %
Sum pensjonsmidler	100,00 %	100,00 %
Den faktiske avkastningen på pensjonsmidlene i NOK	164 115	164 141

NOK 1 000	2009	2008
FORUTSETNINGER		
Diskonteringsrente	4,40 %	3,80 %
forventet avkastning på midlene	5,80 %	5,80 %
Fremtidig lønnsutvikling	4,50 %	4,00 %
G-regulering	4,25 %	3,75 %
Pensjonsregulering	2,50 %	1,50 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %
Frivillig avgang	4% og 2%	4% og 2%
Forventet AFP-uttak fra 62 år	40,00 %	40,00 %
Demografiske forutsetninger:		
Dødelighet	K2005	K2005
Uførhet	IR2003	IR2003

Utviklingen de siste fem år i den ytelsesbaserte pensjonsordningen	2009	2008	2007	2006	2005
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12	245 965	250 146	219 040	213 071	153 093
Pensjonsmidler 31.12	168 006	164 115	164 141	153 432	138 834
Underskudd	77 959	86 031	54 899	59 639	14 260

NOTE 7 – YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE, STYRET, KONTROLLKOMITE OG REVISOR

NOK 1 000	2009	2008
Lønn til administrerende direktør	1 773	2 001
Bonus til administrerende direktør	241	345
Andre godtgjørelser til administrerende direktør	247	253
Årets pensjonskostnad administrerende direktør	238	1 177
Honorar til styret	620	946
Honorar til kontrollkomiteen	133	126
Honorar til representantskapet	22	52
Honorar til revisor:		
- herav ordinær revisjon (inkl. MVA)	615	539
- herav andre tjenester utenfor revisjonen (inkl. MVA)	70	188

Ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder, har administrerende direktør og ledende ansatte avtale om etterlønn i 12 måneder etter oppsigelsestiden (6 mnd). Administrerende direktør kan fratre ved utgangen av det år hun fyller 65 år med rett til pensjon tilsvarende 70 % av avtalt årslønn. Administrerende direktør har en bonusordning som er maksimert til 3 månedslønner.

Det utbetales ikke honorar til styrets leder, og det foreligger ingen forpliktelser overfor styrets leder til å gi særskilt vederlag ved opphør eller endring av vervet. Det foreligger heller ingen avtaler om bonus, overskuddsdeling, opsjoner og lignende til fordel for leder av styret.

NOTE 8 – SALGSKOSTNADER

NOK 1 000	2009	2008
Lønn	26 004	30 442
Provisjoner til SpareBank 1-banker	201 193	191 840
Provisjoner til meglere/agenter/andre bankdistributører	390	63 464
Andre salgskostnader	26 429	38 971
Sum salgskostnader	254 016	324 717

NOTE 9 – BRANSJEFORDELT RESULTATREGNSKAP OG RESULTATANALYSE

NOK 1 000	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Gruppeliv	Ulykke	Selskapets midler	Sum
RESULTATREGNSKAP:							
Premieinntekter	351 699	712 901	1 565 160	494 252	130 084	-	3 254 096
Inntekter fra finansielle eiendeler	485 085	118 692	654 556	87 635	13 555	2 875	1 362 398
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	358 674	197 859	287 535	-	-	-	844 068
Andre forsikringsrelaterte inntekter	13 097	7 469	18 655	468	74	26	39 789
Erstatninger	-887 730	-375 105	-654 846	-325 835	-39 867	-	-2 283 381
Endring i forsikringsmessige avsetninger	143 409	106 304	-664 751	-17 493	-7 046	-926	-440 504
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser							
-særskilt investeringsvalg	-218 498	-326 683	-964 496	-	-	-	-1 509 677
Overskudd på avkastningsresultatet	-47 807	-41 867	-81 151	-41 411	8	-	-212 229
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-139 033	-189 785	-292 896	-37 219	-50 613	-31	-709 574
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-3 516	-2 549	-11 640	-7 448	-584	-35	-25 772
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	55 380	207 238	-143 874	152 949	45 611	1 909	319 214
Avkastning på selskapets midler	-	-	-	-	-	72 987	72 987
TOTALRESULTAT	55 380	207 238	-143 874	152 949	45 611	74 896	392 201
RESULTATANALYSE:							
Risikoresultat	-4 809	187 999	16 847	127 934	24 317	-	352 288
Administrasjonsresultat	-12 316	1 881	-196 363	2 307	11 400	-8	-193 099
Avkastningsresultat	202 962	55 770	222 690	64 171	9 894	1 918	557 405
Oppreservering for økt levealder	-74 500	-	-	-	-	-	-74 500
Vederlag for rentegaranti	65	-	14 494	-	-	-	14 559
RESULTAT TIL FORDELING	111 402	245 650	57 668	194 412	45 611	1 910	656 653
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger	-7 918	-	-120 000	-	-	-	-127 918
Midler tilført/overført kunder	-48 104	-38 412	-81 542	-41 463	-	-	-209 521
Avkastning på selskapets midler	-	-	-	-	-	72 987	72 987
TOTALRESULTAT	55 380	207 238	-143 874	152 949	45 611	74 897	392 201

Individuell rente og pensjon

NOK 1 000	Overskudds- modell etter lov 10.06.1988	Overskudds- modell etter forsikrings- virksomhets- loven § 9-9	Overskudds- modell etter tidl. regler i § 8-1	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Investerings- valg	Sum
Premieinntekter		27 553	30 696	210 039	83 410	351 699
Inntekter fra finansielle eiendeler		1 634	468 906	14 544	-	485 085
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen		-	-	-	358 674	358 674
Andre forsikringsrelaterte inntekter		10	17	83	12 987	13 097
Erstatninger		-9 228	-568 679	-98 412	-211 412	-887 730
Endring i forsikringsmessige avsetninger		-19 051	188 335	-25 875	-	143 409
Endringer i forsikringsforpliktelser – særskilt investeringsvalg		-	-	-	-218 498	-218 498
Overskudd på avkastningsresultatet		1	-47 819	11	-	-47 807
Forsikringsrelaterte driftskostnader		-751	-54 217	-50 144	-33 919	-139 032
Andre forsikringsrelaterte kostnader		-23	-1 205	-217	-2 072	-3 516
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP		146	16 034	50 029	-10 829	55 380
RESULTATANALYSE:						
Risikoinntekter		-	12 000	137 537	-1 839	147 698
Risikokostnader		-	-29 308	-48 670	733	-77 245
Avsetning IBNR/RBNS		-	-2 973	-72 727	-	-75 700
Tekniske avsetninger			1 839	-1 400	-	439
Netto risikoresultat		-	-18 442	14 739	-1 106	-4 809
Gebyrer		819	26 981	74 057	24 196	126 053
Driftskostnader ekskl. provisjoner		-631	-48 978	-17 033	-24 674	-91 316
Provisjoner		-107	-5 443	-32 258	-9 245	-47 053
Netto administrasjonsresultat		81	-27 440	24 766	-9 723	-12 316
Vederlag for rentegaranti		65	-	-	-	65
Driftsresultat før finans		146	-45 882	39 505	-10 829	-17 060
Netto finansinntekter		1 147	364 156	10 524	-	375 827
Utbet. og overf. kursreserve		-	-336	-	-	-336
Garantert rente		-729	-171 800	-	-	-172 529
Netto finansresultat		418	192 020	10 524	-	202 962
Oppreservering		-	-74 500	-	-	-74 500
Resultat til fordeling		563	71 638	50 029	-10 829	111 402
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger		-418	-7 500	-	-	-7 918
Resultat til kunder		-	-48 104	-	-	-48 104
Resultat av teknisk regnskap		146	16 034	50 029	-10 829	55 380

Individuell kapital

NOK 1 000	Overskudds-	Overskudds-	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Investerings- valg	Sum
	modell etter forsikrings- virksomhets- loven § 9-9	modell etter tidl. regler i lov 10.06.1988 om forsikrings- virksomhet § 8-1			
Premieinntekter	1 132	55 109	396 699	259 960	712 901
Inntekter fra finansielle eiendeler	35 143	72 255	11 294	-	118 692
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	-	-	-	197 859	197 859
Andre forsikringsrelaterte inntekter	236	-	62	7 169	7 469
Erstatninger	-92 739	-93 231	-70 398	-118 738	-375 105
Endring i forsikringsmessige avsetninger	79 530	29 627	-2 853	-	106 304
Endringer i forsikringsforpliktelser – særskilt investeringsvalg	-	-	-	-326 683	-326 683
Overskudd på avkastningsresultatet	-27 400	-14 465	6	-	-41 867
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-9 226	-41 163	-106 682	-32 715	-189 785
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-519	-313	-544	-1 174	-2 549
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	-13 843	7 818	227 584	-14 322	207 238
RESULTATANALYSE:					
Risikoinntekter	133	42 000	263 649	544	306 326
Risikokostnader	-133	-29 047	-119 436	-359	-148 975
Avsetning IBNR/RBNS	-	693	36 563	-185	37 071
Tekniske avsetninger	55	-1 208	-5 269	-	-6 422
Netto risikoresultat	55	12 438	175 507	-	187 999
Gebyrer	3 527	18 942	161 591	18 394	202 454
Driftskostnader ekskl. provisjoner	-8 860	-35 685	-55 658	-22 655	-122 858
Provisjoner	-14	-5 535	-62 107	-10 061	-77 717
Netto administrasjonsresultat	-5 347	-22 278	43 826	-14 322	1 881
Vederlag for rentegaranti	-	-	-	-	-
Driftsresultat før finans	-5 292	-9 840	219 333	-14 322	189 879
Netto finansinntekter	25 768	56 101	8 251	-	90 120
Utbet.og overf. kursreserve	-6 899	-124	-	-	-7 023
Garantert rente	-3 527	-23 800	-	-	-27 327
Netto finansresultat	15 342	32 177	8 251	-	55 770
Resultat til fordeling	10 050	22 337	227 584	-14 322	245 650
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger	-	-	-	-	-
Resultat til kunder	-23 893	-14 519	-	-	-38 412
Resultat av teknisk regnskap	-13 843	7 818	227 584	-14 322	207 238

Ulykke	Overskuddsmodell etter		Kontrakter uten rett til andel av overskudd	Investeringsvalg	Sum
	Overskuddsmodell etter forsikringsvirksomhetsloven § 9-9	Overskuddsmodell etter tidl. regler i lov 10.06.1988 om forsikringsvirksomhet § 8-1			
NOK 1 000					
Premieinntekter	-	-	130 084	-	130 084
Inntekter fra finansielle eiendeler	-	-	13 555	-	13 555
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	-	-	-	-	-
Andre forsikringsrelaterte inntekter	-	-	74	-	74
Erstatninger	-	-	-39 867	-	-39 867
Endring i forsikringsmessige avsetninger	-	-	-7 046	-	-7 046
Endringer i forsikringsforpliktelser – særskilt investeringsvalg	-	-	-	-	-
Overskudd på avkastningsresultatet	-	-	8	-	8
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-	-	-50 613	-	-50 613
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-	-	-584	-	-584
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	-	-	45 611	-	45 611
Andel av anvendte resultatkomponenter					-
Resultatanalyse:					
Risikoinntekter	-	-	106 031	-	106 031
Risikokostnader	-	-	-54 822	-	-54 822
Avsetning IBNR/RBNS	-	-	-10 584	-	-10 584
Tekniske avsetninger	-	-	-16 307	-	-16 307
Netto risikoresultat	-	-	24 317	-	24 317
Gebyrer	-	-	64 987	-	64 987
Driftskostnader ekskl. provisjoner	-	-	-27 024	-	-27 024
Provisjoner	-	-	-26 563	-	-26 563
Netto administrasjonsresultat	-	-	11 400	-	11 400
Vederlag for rentegaranti	-	-	-	-	-
Driftsresultat før finans	-	-	35 717	-	35 717
Netto finansinntekter	-	-	9 894	-	9 894
Utbet.og overf. kursreserve	-	-	-	-	-
Garantert rente	-	-	-	-	-
Netto finansresultat	-	-	9 894	-	9 894
Resultat til fordeling	-	-	45 611	-	45 611
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger	-	-	-	-	-
Resultat til kunder	-	-	-	-	-
Resultat av teknisk regnskap	-	-	45 611	-	45 611

Kollektiv pensjon	Ytelses-		Innskudds-	Innskudds-		Sum
	baserte pensjons- ordninger uten investerings- valg	Fri- poliser	baserte pensjons- ordninger uten investerings- valg	baserte pensjons- ordninger med investerings- valg	Kontrakter uten rett til andel av overskudd	
NOK 1 000						
Premieinntekter	489 375	74 501	107 855	823 844	69 585	1 565 160
Inntekter fra finansielle eiendeler	347 135	274 025	20 733	-	12 664	654 556
Netto inntekter fra investeringer i investeringsvalgporteføljen	-	-	-	287 535	-	287 535
Andre forsikringsrelaterte inntekter	1 875	1 511	122	15 077	69	18 655
Erstatninger	-265 018	-210 299	-37 657	-124 295	-17 576	-654 845
Endring i forsikringsmessige avsetninger	-466 833	-88 681	-73 920	-9 170	-26 148	-664 751
Endringer i forsikringsforpliktelser – særskilt investeringsvalg	-	-	-	-964 496	-	-964 496
Overskudd på avkastningsresultatet	-39 006	-29 511	-12 642	-	8	-81 151
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-94 629	-25 261	-2 945	-145 920	-24 140	-292 895
Andre forsikringsrelaterte kostnader	-5 016	-3 978	-293	-2 172	-180	-11 640
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP	-32 117	-7 693	1 253	-119 597	14 282	-143 874
RESULTATANALYSE:						
Risikoinntekter	54 678	24 000	4 798	45 181	35 002	163 659
Risikokostnader	-10 595	-4 651	-233	-12 865	-8 929	-37 273
Avsetning IBNR/RBNS	-44 380	-19 500	-5 998	-32 579	-8 647	-111 104
Tekniske avsetninger	143	-	1 422	-	-	1 565
Netto risikoresultat	-154	-151	-11	-263	17 426	16 847
Gebyrer	41 901	7 800	2 985	26 585	11 667	90 938
Driftskostnader ekskl. provisjoner	-82 734	-19 512	-2 120	-133 768	-21 286	-259 420
Provisjoner	-8 931	-3 400	-651	-12 151	-2 747	-27 880
Netto administrasjonsresultat	-49 764	-15 112	214	-119 334	-12 366	-196 363
Vederlag for rentegaranti	13 444	-	1 050	-	-	14 494
Driftsresultat før finans	-36 474	-15 263	1 253	-119 597	5 060	-165 021
Netto finansinntekter	244 055	199 946	14 656	-	9 222	467 879
Utbet.og overf. kursreserve	-	-	-	-	-	-
Garantert rente	-130 488	-112 700	-2 000	-	-	-245 188
Netto finansresultat	113 567	87 246	12 656	-	9 222	222 690
Resultat til fordeling	77 093	71 983	13 909	-119 597	14 282	57 670
Avsetning til/anvendelse av tilleggsavsetninger	-70 000	-50 000	-	-	-	-120 000
Resultat til kunder	-39 210	-29 676	-12 656	-	-	-81 542
Resultat av teknisk regnskap	-32 117	-7 693	1 253	-119 597	14 282	-143 874

NOTE 10 – SKATT

Sammenheng mellom resultat før skattekostnad og skattegrunnlag

NOK 1 000	2009	2008
Resultat før skattekostnad	392 201	-1 038 946
Permanente forskjeller inkl. avkastning aksjeinvesteringer	307 565	795 419
Endring i midlertidige forskjeller	144 155	1 884
Korreksjon i midlertidige forskjeller vedrørende tidligere år	-137 808	13 398
Grunnlag for skatt	706 113	-228 245
MIDLERTIDIGE FORSKJELLER PR. 31.12.		
Eiendommer	63 820	67 138
Andeler i deltakerlignede selskaper	269 398	246 216
Forsikringsmessige avsetninger som er egenkapital	54 167	53 063
Sum skatteøkende midlertidige forskjeller	387 385	366 417
Driftsmidler	-4 297	-4 297
Verdipapirer	-154 004	8 898
Avsetninger	-19 436	-7 331
Pensjonsforpliktelser	-88 489	-98 372
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-266 225	-101 102
Sum netto midlertidige forskjeller	121 160	265 315
Ubenyttet godtgjørelse utbytte	-119 942	-
Fremførbart skattemessig underskudd	-267 138	-1 720 504
Forsikringsmessige avsetninger som ikke medregnes	-54 167	-
Grunnlag utsatt skatt (pos)/utsatt skattefordel (neg)	-320 087	-1 455 189
Utsatt skattefordel	-89 624	-407 453
Endring i utsatt skattefordel	317 829	63 073
Skattemessig effekt av prinsippendringer	15 167	-
Skattemessig virkning av mottatt konsernbidrag	-176 865	-60 361
Skattekostnad	156 130	2 712
AVSTEMMING AV SKATTEKOSTNAD:		
28 % av resultat før skatt	109 816	-290 905
Permanente forskjeller inkl. avkastning aksjeinvesteringer (28 %)	86 118	222 717
Korrigerings av skattekostnad tidligere år	-6 221	45 734
Endring utnyttelse av framførbart utbyttegodtgjørelse	-33 584	25 166
Beregnet skattekostnad	156 130	2 712

Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes fremtidig skattepliktige resultater fra selskapets egen virksomhet som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen. Pr. 31.12.2009 er det ikke oppført noen verdi av utsatt skattefordel i balansen.

NOTE 11 – IMMATERIELLE EIENDELER, PROGRAMVARE

NOK 1 000	Utvikling av fagsystemer	Nåværende fagsystemer	Andre støtte-systemer	Sum
Balansført verdi pr. 01.01.2009	-	2 678	75 613	78 291
Anskaffelseskost 01.01.2009	-	45 496	93 848	139 344
Tilgang i året	2 375	-	6 912	9 287
Avgang i året	-	-	-	-
Anskaffelseskost 31.12.2009	2 375	45 496	100 760	148 631
Akkumulert avskrivning og nedskrivning pr. 01.01.2009	-	42 818	18 235	61 053
Årets avskrivning	-	1 219	10 053	11 272
Årets nedskrivning	-	-	38 390	38 390
Avgang ordinære avskrivninger	-	-	-	-
Gevinst ved salg	-	-	-	-
Akk. avskrivninger og nedskrivninger pr. 31.12.2009	-	44 037	66 678	110 715
Balansført verdi pr. 31.12.2009	2 375	1 459	34 082	37 916
Forutsetninger om økonomisk levetid:	3 år	3 år	5-10 år	

Den enkeltes eiendel avskrives lineært i henhold til en avskrivningsplan basert på forutsetninger om programvarens økonomiske levetid. Restverdi støttesystem nedskrevet med 38,3 mill kroner i 2009.

NOTE 12 – INVESTERINGSEIENDOMMER

NOK 1 000	Eier- andel	IB 01.01.09	Årets verdi- regulering	Årets på- kostninger	UB 31.12.09	Inntekter	Kostnader	Inntekts- ført resultat
Næringsbygg i Oslo								
Brynsalleen 4, Oslo	100 %	218 811	606	-	219 417	19 649	2 644	17 005
Calmeyersgt.1, Oslo	100 %	112 879	2 398	-	115 277	7 597	908	6 689
Tomter	100 %	10	-	-	10			-
Annet	100 %	2 594	-	-	2 594	3 261	582	2 678
Sum investeringseiendommer		334 294	3 004	-	337 298	30 507	4 134	26 372
						Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje	UB 31.12.09
Investeringseiendommer balansepost 2.1.1 og 7.1.1						37 575	299 723	337 298

NOTE 13 – EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

NOK 1 000	Eier- andel	IB 01.01.09	Årets verdi- regulering	Årets på- kostninger	Av- skrivn.	UB 31.12.09	Inntekts- ført resultat	
Hammersborgsgate 9	50 %	189 411	923	-	-3 318	187 016	9 034	
						Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje	UB 31.12.09
Eierbenyttet eiendom balansepost 2.1.2 og 7.1.2						20 834	166 182	187 016

NOTE 14 – DATTERSELSKAP, TILKNYTTETE SELSKAPER

NOK 1 000	Eier- andel	IB 01.01.09	Årets verdi- regulering	Endring egen- kapital	Utbetalt konsern- bidrag	Avsatt konsern- bidrag	UB 31.12.09	Verdi- regulering 31.12.09	Inntekts- ført resultat
Næringsbygg i Oslo									
Bygning 9 DA	99 %	186 738	-14 671	7 304	-	-	179 371	2 615	17 204
Tukthuskvartalet II DA	50 %	357 709	19 035	24 701	-	-	401 445	60 220	24 701
Jernbanetorget 2 DA	1 %	1 306	-61	85	-	-	1 330	33	85
Storgt. 33 DA	89 %	395 722	-3 186	5 885	-	-	398 421	151 730	29 024
Benull AS	100 %	488 123	-1 710	-	-35 498	33 629	484 544	84 125	33 629
Saturna AS	100 %	192 398	-7 723	-	-15 735	13 526	182 466	34 895	13 526
Ramira AS	100 %	137 341	-367	-	-9 293	7 693	135 374	31 098	7 693
Provita AS	100 %	296 857	100	-	-19 680	18 526	295 803	72 637	18 526
Ostara AS	100 %	361 822	-9 639	-	-22 324	25 314	355 173	47 761	25 314
Ørn Eiendom AS	100 %	259 902	407	-	-14 619	14 512	260 202	8 171	14 512
Tordenskioldsgate 2 AS	100 %	212 230	3 198	-	-11 729	11 516	215 215	63 699	11 516
Storgaten 1 AS	100 %	159 172	-3 574	-	-9 347	10 024	156 275	10 543	10 024
Brobekkveien Eiendom AS	100 %	212 162	-1 149	-	-22 717	12 660	200 956	7 366	12 660
Sum aksjer og andeler i eiendomsselskap		3 261 482	-19 340	37 975	-160 942	147 400	3 266 575	574 893	218 414
							Selskaps- portefølje	Kollektiv- portefølje	UB 31.12.09
Aksjer og andeler balansepost 2.2.1 og 7.2.1							363 896	2 902 678	3 266 575
Inntekter investeringer resultatpost 12.1 og 2.1							24 331	194 083	218 414

NOTE 15 – KLASSIFISERING AV FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSER

NOK 1 000	Lån og fordringer	Holdt til forfall	Virkelig verdi, handelsporteføljen	Virkelig verdi FVO	Tilgjengelig for salg	Amortisert kost	Sum
Aksjer og andeler - selskapsporteføljen	-	-	-	-	3 090	-	3 090
Aksjer og andeler - kollektivporteføljen	-	-	2 005 605	240 494	-	-	2 246 099
Sum aksjer og andeler	-	-	2 005 605	240 494	3 090	-	2 249 189
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - selskapsporteføljen	-	365 232	307 223	899 779	-	81 693	1 653 927
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - kollektivporteføljen	-	3 763 379	1 032 661	4 271 838	-	672 576	9 740 454
Sum obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-	4 128 611	1 339 884	5 171 617	-	754 269	11 394 381
Utlån - selskapsporteføljen	1 694	-	-	-	-	413 094	414 788
Andre finansielle eiendeler - selskapsporteføljen	-	-	1 062	2 454	-	-	3 516
Andre finansielle eiendeler - kollektivporteføljen	-	-	1 897	251 166	-	-	253 063
Sum andre finansielle eiendeler	-	-	2 959	253 620	-	-	256 579
Derivater - selskapsporteføljen	-	-	-	-	-	-	-
Derivater - kollektivporteføljen	-	-	-	21 185	-	-	21 185
Sum derivater	-	-	-	21 185	-	-	21 185
Aksjer og andeler - investeringsvalg	-	-	1 453 573	1 968 097	-	-	3 421 670
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning - investeringsvalg	-	-	451 352	1 305 201	-	-	1 756 553
Andre finansielle eiendeler - investeringsvalg	-	-	-	397 379	-	-	397 379
Sum eiendeler i livsforsikring med investeringsvalg	-	-	1 904 925	3 670 677	-	-	5 575 602
Sum finansielle eiendeler 2009	1 694	4 128 611	5 253 373	9 357 593	3 090	1 167 363	19 911 724
Sum ansvarlig lån	-	-	-	-	-	525 000	525 000
Derivater - selskapsporteføljen	-	-	18 225	-	-	-	18 225
Derivater - kollektivporteføljen	-	-	140 775	178	-	-	140 953
Sum derivater	-	-	159 000	178	-	-	159 178
Sum finansielle forpliktelser 2009	-	-	159 000	178	-	525 000	684 178

NOTE 16 – VERDSETTELSESHIERARKI – FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI

	NIVÅ 1 Kvoterte priser i aktive markeder	NIVÅ 2 Verdsettelses- teknikk basert på observerbare markedsdata	NIVÅ 3 Verdsettelses- teknikk basert på ikke-observerbare markedsdata	Sum
2009				
Verdipapirer – tilgjengelig for salg	-	-	3 090	3 090
Utlån til kunder og fordringer på kredittinstitusjoner	-	-	1 694	1 694
Verdipapirer – virkelig verdi, Handelsporteføljen	5 247 859	5 514	-	5 253 373
Verdipapirer – virkelig verdi, FVO	8 685 409	650 999	-	9 336 408
Finansielle derivater	21 185	-	-	21 185
2008				
Verdipapirer – tilgjengelig for salg	-	-	2 656	2 656
Utlån til kunder og fordringer på kredittinstitusjoner	-	-	1 960	1 960
Verdipapirer – virkelig verdi, Handelsporteføljen	10 231 001	1 163 980	-	11 394 981
Verdipapirer – virkelig verdi, FVO	-	-	-	-
Finansielle derivater	-	6 523	-	6 523
Avstemming av nivå 3				
Inngående balanse	-	-	-	4 616
Gevinst og tap resultatført	-	-	-	-266
Gevinst og tap i andre resultatkomponenter	-	-	-	434
Kjøp og salg	-	-	-	-
Utgående balanse	-	-	-	4784

NOTE 17 – FINANSIELLE EIENDELER TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTATET

Aksjer og andeler til virkelig verdi:

NOK 1 000	Antall	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
NORSKE AKSJEFOND:			
Alfred Berg Aktiv	202 898	70 133	117 970
Alfred Berg Indeks	895 637	88 670	148 120
Alfred Berg Norge + Holberg Norge	642 704	78 640	152 293
KLP AksjeNorge Indeks	1 191 444	249 022	373 089
ODIN Norge	135 548	115 442	157 218
Skagen Vekst	221 278	395 092	412 822
Sum norske aksjefond	6 606	6 703	8 379
	3 296 114	1 003 700	1 369 890
NORSKE AKSJER:			
Energy Ventures PE		20 035	5 780
Icon Capital PE		969	5 135
IF BALTIKUM		42	36
Verdane Capital III		15 595	4 108
Sum norske aksjer		36 641	15 058
UTENLANDSKE AKSJER:			
HarbourVest Int. PE IV-Direct Fund		9 680	5 728
HarbourVest Int. PE IV-Partnership		35 563	28 135
Sum utenlandske aksjer		45 243	33 863
UTENLANDSKE AKSJEFOND:			
CARNEGIE MEDICAL	81 150	120 956	130 259
Cazenove Int Fund Plc Pan-Europe	11 805 901	195 143	233 283
DnB NOR Miljoinvest	134 780	50 087	54 064
FORTIS Equity Growth USA I	1 088	63 050	76 552
Holberg Norden	630 926	79 781	116 956
KLP Aksje Asia Indeks 1	169 838	114 156	127 805
KLP Aksje Europa Indeks 1	210 875	143 087	166 899
KLP AksjeUSA Indeks USD	93 220	531 089	571 678
Legg Mason Growth Fund	500 429	196 953	204 443
Legg Mason Value Fund	419 161	192 631	207 418
Morgan Stanley Japanese Val Eq A	2 308 052	120 429	114 764
Schroders In-Great China - IAC	178 317	25 294	41 544
Schroders International Emerging	874 178	41 131	73 628
Schroders International US Small	76 177	54 283	64 046
Schroders ISF European Equity AI	325 522	89 723	114 896
SEB Concept Biotechnology Acc Fu	221 433	43 959	46 585
SGAM Japan	44 276	213 734	203 797
Dnb NOR Nordic Technology	277 070	50 571	76 676
FLF Real Estate Securities World	5 455	951	1 188
Invesco US Structured Equity Class	25 231	1 603	1 763
KLP AksjeGlobal Indeks I	8 107	7 483	8 523
ODIN Europa	3 297 574	236 459	265 224
ODIN Europa SMB	1 041 081	181 315	131 145
ODIN Finland	26 198	107 365	100 054
ODIN Global	2 959 869	295 304	269 466
ODIN Global SMB	651 022	73 908	70 336
ODIN Maritim	65 341	59 022	49 913
ODIN Norden	267 551	325 455	310 004
ODIN Offshore	893 553	195 211	178 925
ODIN Robur Øst-Europa	104 930	25 723	28 444
ODIN Sverige	41 472	41 756	49 140
ODIN Templeton Emerging Markets	120 828	15 041	19 375
Schroders ISF European Eq Yield	12 277	1 606	1 075
Schroders ISF Greater China A	102 941	18 692	21 188
Schroders ISF Japanese Equity A	19 150	702	657
Schroders ISF Pacific Equity A	47 330	2 331	2 677
Schroders ISF US Large Cap A Acc	1 366	601	491
Schroders ISF US Small&Mid-Cap A	1 869	1 372	1 424
SEB Concept Biotech Fund	369 990	74 081	77 837
SGAM Equities Jpn CoreAlpha	23 233	10 264	10 458
Skagen Global	14 362	7 590	10 023
Skagen Kon-Tiki	30 434	11 239	14 334
Sum utenlandske fond	28 483 557	4 021 130	4 248 957
Sum aksjer og andeler til virkelig verdi	31 779 671	5 106 713	5 667 769

BEHOLDNINGSEMDRINGER GJENNOM REGNSKAPSÅRET

Inngående balanse 01.01	4 113 274
Tilgang av aksjer og andeler	2 696 100
Avgang av aksjer og andeler	-2 647 637
Urealiserte verdiendring	1 506 032
Utgående balanse 31.12.	5 667 769

Andelen børsnoterte papirer i aksjeporteføljen:

Tilnærmet 100 prosent av papirene er investert i børsnoterte selskaper gjennom eksternt forvaltede fond.

Risikoprofilen i aksjeporteføljen:

Aksjeandelen har i løpet av året økt fra 12 til 14,7%.

Den regionale fordelingen er ved årets slutt 25 % i Norge og 75 % i utlandet. Regionsfordelingen i utlandet er forvaltet etter fordelingen i MSCI World AC, med små regionale avvik.

Aksjeporteføljen er delt mellom indeksnære og aktive fond. Ved årsskiftet er forholdet mellom aktiv og indeksnær forvaltning forholdsvis likt, med svak overvekt aktiv forvaltning.

Obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi:

NOK 1 000	Sertifikater	Obligasjoner	Annet	Sum
Direkte investeringer i sertifikater og obligasjoner	116 190	3 573 842	-	3 690 032
Indirekte investeringer i sertifikater og obligasjoner forvaltet gjennom fond	-	2 309 814	2 210 425	4 520 239
Opptjente ikke forfalte renter	2 104	55 679	-	57 783
Sum obligasjoner og sertifikater	118 294	5 939 335	2 210 425	8 268 054

Obligasjoner og sertifikater fordelt på utstedersektor 31.12.09:

NOK 1 000	Antall	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
Stat	1 374 346	1 352 443	1 350 828
Annen offentlig utsteder	44 190	44 849	46 375
Finansielle foretak	7 117 239	6 993 320	6 582 433
Ikke-finansielle foretak	278 000	277 534	288 418
Sum obligasjoner og sertifikater 31.12.	8 813 775	8 668 146	8 268 054
Herav opptjente ikke forfalte renter			57 783

NOK 1 000	Risiko- vektning	Pålydende 2009	Anskaffelses- kost 2009	Bokført/virkelig verdi 2009	Pålydende 2008	Anskaffelses- kost 2008	Bokført/virkelig verdi 2008
NORSKE OBLIGASJONER:							
Stats og statsgaranterte	0 %	123 100	132 280	134 451	-	-	-
Obligasjonsfond stat	0 %	368 246	334 518	324 262	-	-	-
Kommuner og fylker	20 %	40 810	41 459	42 965	886 706	807 767	823 472
Kredittforetak og bank	20 %	1 789 850	1 832 123	1 888 109	-	-	-
Obligasjonsfond	20 %	1 157 943	1 277 333	1 284 596	20 000	19 984	20 189
Pengemarkedfond	20 %	2 363 563	2 004 849	2 009 614	2 717 966	2 849 343	2 952 937
Pengemarkedfond	100 %	194 584	200 525	200 812	1 927 955	1 700 137	1 692 233
Andre obligasjoner	20 %	3 380	3 390	3 410	-	-	-
Obligasjonsfond	50 %	-	-	-	217 361	214 673	200 926
Industriforetak	100 %	152 000	151 300	160 227	-	-	-
Sum norske obligasjoner til virkelig verdi		6 193 476	5 977 777	6 048 446	5 769 988	5 591 904	5 689 756

NORSKE SERTIFIKATER:

Stats og statsgaranterte	0 %	-	-	-	-	-	-
Kommuner og fylker	20 %	-	-	-	-	-	-
Kredittforetak og bank	20 %	41 000	40 995	42 172	-	-	-
Industriforetak	100 %	65 000	65 031	66 115	-	-	-
Sum norske sertifikater til virkelig verdi		106 000	106 026	108 287	-	-	-

Sum norske obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi	6 299 476	6 083 803	6 156 733	5 769 988	5 591 904	5 689 756
Herav børsnoterte papirer	1 861 640	1 913 370	1 973 800	20000	19984	19 798

UTENLANDSKE OBLIGASJONER:

Stats og statsgaranterte	0 %	873 000	875 645	882 108	139 000	139 011	138 685
AUR Credit Suisse - Unit Link	4 %	3 104	3 104	2 555	18 819	18 819	20 677
Statsforetak	10 %	-	-	-	-	-	-
Kommuner og fylker	20 %	-	-	-	250 000	249 915	251 725
Kredittforetak og bank	20 %	407 000	443 478	453 619	-	-	-
Obligasjonsfond	20 %	204 245	224 303	223 205	-	-	-
Obligasjonsfond	50 %	477 975	483 305	477 751	-	-	-
Pengemarkedsfond	20 %	-	-	-	-	-	-
Industriforetak	100 %	61 000	61 203	62 076	50 000	49 940	37 560
Sum utenlandske obligasjoner til virkelig verdi		2 026 324	2 091 038	2 101 314	457 819	457 685	448 648

UTENLANDSKE SERTIFIKATER:

Stats og statsgaranterte	0 %	10 000	10 000	10 007	-	-	-
Kommuner og fylker	20 %	-	-	-	-	-	-
Kredittforetak og bank	20 %	-	-	-	-	-	-
Industriforetak	100 %	-	-	-	-	-	-
Sum utenlandske sertifikater til virkelig verdi		10 000	10 000	10 007	-	-	-

Sum utenlandske obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		2 036 324	2 101 038	2 111 321	457 819	457 685	448 648
Herav børsnoterte papirer		311 500	349 636	357 442	311 500	349 636	357 442
Sum obligasjoner og sertifikater til virkelig verdi		8 335 800	8 184 841	8 268 054	6 227 806	6 049 589	6 138 404

OBLIGASJONER OG SERTIFIKATER TIL VIRKELIG VERDI FORDELT PÅ FORFALL:

NOK 1 000	< 6 mnd	6–12 mnd	1–3 år	3–5 år	> 5 år	Uten forfall	Total
Stat	50 190	704 689	51 347	110 673	109 667	324 262	1 350 828
Annen offentlig utsteder	3 116	7 123	-	32 726	3 410	-	46 375
Finansielle foretak	357 893	217 880	818 301	808 087	184 294	4 195 978	6 582 433
Ikke-finansielle foretak	50 989	50 484	86 448	60 452	40 045	-	288 418
Sum obligasjoner og sertifikater	462 188	980 176	956 096	1 011 938	337 416	4 520 240	8 268 054

Durasjon

Norske obligasjoner	0,97
Utenlandske obligasjoner	3,67

Gjennomsnittlig rente

Norske obligasjoner	2,79
Utenlandske obligasjoner	3,59

Utlån og fordringer til virkelig verdi:

NOK 1 000	Pålydende	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
Skattelånssaldo	-	-	1 694
Sum utlån og fordringer til virkelig verdi	-	-	1 694

Derivater til virkelig verdi:

NOK 1 000	Pålydende	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
Derivatdel aksjeindekserte obligasjoner	-	-	-
Derivatdel valutaterminforretning	-	-	21 185
Sum derivater til virkelig verdi	-	-	21 185

Andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi:

NOK 1 000	Antall	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
HEDGEFOND:			
ABN AMRO Opportunity Driven Fund	5 007	2 493	1 821
Gottex Market Neutral Class AA (3XL)	20 586	13 400	12 631
Gottex Neutral Plus (2XL)	11 459	7 718	7 133
Norgesinvestor Value	50 000	55	77
Sum Hedgefond	87 052	23 666	21 662

BANKINNSKULD:

Bankinnskudd og andre fordringer	-	-	233 855
Bankfond investeringsvalgporteføljen	-	-	397 379
Sum Bankinnskudd og andre fordringer	-	-	631 234

PLASSERING I CREDIT SUISSE FINANCIAL PRODUCTS:

Credit Suisse AUR 1	-	-	-
Credit Suisse AUR 2	-	-	1 062
Sum Særinnskudd	-	-	1 062

Sum andre finansielle verdipapirer til virkelig verdi	-	-	653 958
---	---	---	---------

Derivater med negativ verdi, klassifisert som gjeld:

NOK 1 000	Pålydende	Anskaffelses- kost	Bokført verdi/ virkelig verdi
Derivatdel CDO-investeringer	-	-	159 000
Derivatdel valutaterminforretninger	-	-	178
Sum derivater klassifisert som gjeld	-	-	159 178

NOTE 18 – OBLIGASJONER SOM HOLDES TIL FORFALL

Obligasjoner som holdes til forfall fordelt på utstedersektor 31.12.09

NOK 1 000	Pålydende	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stat	240 000	240 000	244 975	235 753
Annen offentlig utsteder	324 000	323 954	329 967	325 050
Finansielle foretak	2 295 000	2 285 223	2 356 348	2 282 343
Ikke-finansielle foretak	1 168 000	1 161 724	1 197 321	1 172 778
Sum obligasjoner som holdes til forfall pr. 31.12.09	4 027 000	4 010 901	4 128 611	4 015 924

2008

NOK 1000	Risiko- vektning	Pålydende	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stats og statsgaranterte	0 %	240 000	240 000	244 975	241 029
Statsforetak	10 %	-	-	-	-
Norske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	-	-	-	-
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	580 000	579 916	591 835	612 467
Kommuner og fylker	20 %	389 000	385 173	392 424	394 051
Kredittforetak og bank	20 %	1 935 000	1 917 218	1 988 798	1 941 788
Industrilån	100 %	1 100 000	1 093 750	1 128 407	1 074 644
Sum obligasjoner som holdes til forfall		4 244 000	4 216 057	4 346 440	4 263 979
Herav børsnoterte papirer		2 850 000	2 825 988	2 834 468	2 828 824

2009

NOK 1000	Risiko- vektning	Pålydende	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stats og statsgaranterte	0 %	240 000	240 000	244 975	235 753
Statsforetak	10 %	-	-	-	-
Norske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	200 000	200 000	207 385	210 947
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	580 000	579 916	591 844	577 563
Kommuner og fylker	20 %	324 000	323 954	329 967	325 050
Kredittforetak og bank	20 %	1 515 000	1 505 307	1 557 119	1 493 833
Industrilån	100 %	1 168 000	1 161 724	1 197 321	1 172 778
Sum obligasjoner som holdes til forfall		4 027 000	4 010 901	4 128 611	4 015 924
Herav børsnoterte papirer		2 565 000	2 549 044	2 631 319	2 544 778

Obligasjoner og sertifikater som holdes til forfall på forfalltidspunkt

NOK 1 000	< 6 mnd	6–12 mnd	1–3 år	3–5 år	> 5 år	Uten forfall	Total
Stat	-	-	-	-	244 975	-	244 975
Annen offentlig utsteder	-	-	-	-	329 967	-	329 967
Finansielle foretak	-	77 616	208 465	357 076	1 713 191	-	2 356 348
Ikke-finansielle foretak	-	102 416	41 104	132 730	921 071	-	1 197 321
Sum obligasjoner som holdes til forfall pr. 31.12.09	-	180 032	249 569	489 806	3 209 204	-	4 128 611

NOTE 19 – UTLÅN OG FORDRINGER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST

Utlån og fordringer som måles til amortisert kost på utstedersektor 31.12.09

NOK 1 000	Pålydende	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stat	30 000	29 550	30 549	30 156
Finansielle foretak	641 095	640 895	763 451	684 820
Ikke-finansielle foretak	370 000	370 000	373 363	370 000
Sum utlån og fordringer som måles til amortisert kost pr. 31.12.09	1 041 095	1 040 445	1 167 363	1 084 976

2008

NOK 1000	Risiko- vektning	Pålydende	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stats og statsgaranterte	0 %	-	-	-	-
Statsforetak	10 %	-	-	-	-
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	-	-	-	-
Kommuner og fylker	20 %	-	-	-	-
Kredittforetak og bank	20 %	187 500	187 500	292 332	192 329
Industrilån	100 %	370 000	368 377	377 434	370 000
Sum utlån og fordringer som måles til amortisert kost		557 500	555 877	669 765	562 329
Herav børsnoterte papirer		370 000	368 377	377 434	370 000

2009

NOK 1000	Risiko- vektning	Pålydende	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Stats og statsgaranterte	0 %	30 000	29 550	30 549	30 156
Statsforetak	10 %	-	-	-	-
Utenlandske obligasjoner med pantsikkerhet	10 %	-	-	-	-
Kommuner og fylker	20 %	-	-	-	-
Kredittforetak og bank	20 %	641 095	640 895	763 451	684 820
Industrilån	100 %	370 000	370 000	373 363	370 000
Sum utlån og fordringer som måles til amortisert kost		1 041 095	1 040 445	1 167 363	1 084 976
Herav børsnoterte papirer		448 000	447 801	452 809	449 426

Utlån og fordringer som holdes til forfall på forfallstidspunkt

NOK 1 000	< 6 mnd	6–12 mnd	1–3 år	3–5 år	> 5 år	Uten forfall	Total
Stat	-	-	-	-	30 549	-	30 549
Finansielle foretak	684 034	-	-	-	79 417	-	763 451
Ikke-finansielle foretak	-	-	110 000	-	263 363	-	373 363
Sum utlån og fordringer som måles til amortisert kost pr. 31.12.09	684 034	-	110 000	-	373 329	-	1 167 363

Virkelig verdi

Selskapets investeringer i CDO'er er delt i en hovedstol og en derivatdel. Hovedstolen er ført som utlån og fordringer, mens derivatdelen er ført som finansielle eiendeler til virkelig verdi.

Verdivurdering av CDO'ene er basert på sannynlighetstabeller for mislighold av CDO'er utarbeidet av ratingselskapene.

NOTE 20 – VERDIPAPIRER TILGJENGELIG FOR SALG

Aksjer tilgjengelig for salg:

NOK 1 000	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi	Virkelig verdi
Finansnæringens Hus	40	840	840
Norsk Tillitsmann	919	1 233	1 233
Norsk Pensjon AS	1 600	930	930
Youngstorget Parkeringshus AS	325	81	81
Andre	6	6	6
Sum aksjer tilgjengelig for salg	2 890	3 090	3 090

Aksjene tilhører selskapsporteføljen.

NOTE 21 – AVKASTNINGSTALL KOLLEKTIVPORTEFØLJE

Selskapet har oppnådd følgende avkastning de siste 5 år:

ÅR	Kapital-avkastning	Verdijustert avkastning omløp	Verdijustert avkastning totalt	Gjennomsnittsrente
2009	7,14 %	9,50 %	9,51 %	
2008	-2,84 %	-4,96 %	-3,87 %	
2007	8,94 %	6,44 %	5,68 %	7,86 %
2006	8,20 %	8,25 %	6,85 %	8,22 %
2005	6,87 %	9,17 %	8,48 %	6,50 %

2009	Kapital-avkastning	Verdijustert avkastning omløp	Verdijustert avkastning totalt
Kollektivportefølje 1		6,98 %	9,44 %
Kollektivportefølje 2		7,39 %	9,58 %

Kollektivportefølje 2 er finansielle eiendeler knyttet til individuelle forsikringer solgt før 1.1.2008. Kollektivportefølje 1 er øvrige finansielle eiendeler.

Definisjoner:

Kapitalavkastning – samlede realiserte finansinntekter (inkludert opp-/og nedskrivninger av faste eiendommer) i forhold til gjennomsnittlig forsikringsforpliktelse

Verdijustert avkastning omløp – samlede realiserte finansinntekter med tillegg av mer- og mindreverdier på finansielle omløpsmidler i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Verdijustert avkastning totalt – samlede realiserte finansinntekter med tillegg av totale endringer i mer- og mindreverdier (inkl. verdiendringer i «hold til forfall»-obligasjoner) i forhold til gjennomsnittlig forvaltningskapital.

Kapitalavkastning for 2008 og 2009 er beregnet etter tilsvarende metodikk som de foregående år.

Gjennomsnittrente – var ment å være et uttrykk for den gjennomsnittlige bokførte avkastningen som selskapet oppnådde på forsikringstakernes midler i løpet av året. Gjennomsnittrenten var å betrakte som en bruttorente før det ble trukket kostnader og var således ikke sammenlignbar med renten i andre finansinstitusjoner. Den oppgitte gjennomsnittrenten var beregnet for produkter med overskuddsdeling. Produkter uten overskuddsdeling ble holdt utenfor beregningen. Gjennomsnittrenten blir ikke beregnet etter innføring av ny Forsikringsvirksomhetslov i 2008.

NOTE 22 – AVKASTNING PÅ INVESTERINGSVALGPORTEFØLJEN

Avkastning i investeringsporteføljer PM

	Andel i aksjefond	Avkastning i 2009*	Avkastning i 2008*
Forsiktig	25 %	9,7 %	-5,0 %
Moderat	50 %	14,0 %	-16,0 %
Offensiv	75 %	18,3 %	-26,0 %
100% Aksjer	100 %	22,1 %	-34,9 %

*) Avkastningen er inklusive forvaltningskostnad

Avkastning i investeringsporteføljer BM

	Andel i aksjefond	Avkastning i 2009**	Avkastning i 2008**
Forsiktig	25 %	10,2 %	-3,7 %
Moderat	50 %	14,6 %	-14,3 %
Offensiv	75 %	18,6 %	-24,1 %
100% Aksjer	100 %	22,6 %	-33,1 %
Indeksnaer portefølje	60 %	8,4 %	-12,5 %

**) Avkastningen er eksklusive forvaltningskostnad

NOTE 23 – ANDRE FORDRINGER

NOK 1 000	2009	2008
Mellomværende innen konsernet	2 033	202 194
Kortsiktige fordringer ved verdipapirhandel	8 154	7 984
Diverse	2 642	487
Andre fordringer	12 830	210 665

NOTE 24 – EGENKAPITAL

Den innskutte egenkapitalen består av 1 742 000 aksjer, hver pålydende 200 kroner.

Alle aksjene gir lik stemmerett.

SpareBank 1 Gruppen AS eier alle aksjene.

Selskapets totale egenkapital utgjør 1.640 millioner kroner, og fordeler seg slik:

– Aksjekapital	348 millioner kroner
– Overkursfond	482 millioner kroner
– Innskutt egenkapital	413 millioner kroner
Sum innskutt egenkapital	1243 millioner kroner
Opptjent egenkapital	397 millioner kroner

NOTE 25 – OPPLYSNINGER OM NÆRSTÅENDE PARTER

Oversikt over transaksjoner med nærstående parter:

NOK 1 000	2009	2008
Driftskonti Bank 1 Oslo AS	125 156	227 247
Særinnskudd vedr. investeringsvalg Bank 1 Oslo AS	208 553	348 577
Særinnskudd vedr. investeringsvalg SpareBank 1-banker	188 826	324 483
Ansvarlig lån fra SpareBank 1 Gruppen AS	125 000	125 000
Lån til SpareBank 1 Gruppen AS	413 095	-
Konserninterne fordringer	13 029	202 194
Konsernintern gjeld	24 686	622
Renteinntekter Bank 1 Oslo AS	8 519	28 936
Renteinntekter SpareBank 1-banker	1 243	16 182
Renter ansvarlig lån SpareBank 1 Gruppen AS	6 188	9 373
Provisjoner for forsikringsavgitt til Bank 1 Oslo AS	19 403	17 713
Provisjoner for forsikringsavgitt til SpareBank 1-banker	181 789	174 128

Alle transaksjoner med nærstående parter er inngått på forretningsmessige vilkår. SpareBank 1 Livsforsikring AS har tilført konsernbidrag fra SpareBank 1 Gruppen AS med 413 millioner kroner. Dette er finansier med et låneopptak godkjent av Finanstilsynet. Utover dette har SpareBank 1 Livsforsikring AS ingen fordringer på selskaper i konsernet annet enn det som følger av løpende forretningsmessige transaksjoner. SpareBank 1 Livsforsikring AS er en del av et finanskonsern, hvor konsernspiss SpareBank 1 Gruppen AS har overtatt enkelte administrative funksjoner. Alle konserninterne godtgjørelser er basert på selvkostprinsippet.

SpareBank 1 Livsforsikring AS eier foretningseiendommer gjennom følgende selskapet:

	Eierandel
Bygning 9 DA	99%
Tukthuskvartalet II DA	50%
Jernbanetorget 2 DA	1%
Storgt. 33 DA	89%
Benull AS	100%
Saturna AS	100%
Ramira AS	100%
Provita AS	100%
Ostara AS	100%
Ørn Eiendom AS	100%
Tordenskioldsgate 2 AS	100%
Storgaten 1 AS	100%
Brobekkeveien Eiendom AS	100%

SpareBank 1 Livsforsikring AS er eid med 100 % av SpareBank 1 Gruppen AS.

SpareBank 1 Gruppen AS har følgende eierstruktur:

	Eierandel
SpareBank 1 Nord-Norge	19,50 %
SpareBank 1 Midt-Norge	19,50 %
SpareBank 1 SR-Bank	19,50 %
Samarbeidende Sparebanker AS	19,50 %
Sparebanken Hedmark	12,00 %
Landsorganisasjonen i Norge (LO) /Forbund tilknyttet LO	10,00 %

SpareBank 1 Gruppen AS eier følgende selskaper:

	Eierandel
SpareBank 1 Livsforsikring AS	100 %
SpareBank 1 Skadeforsikring AS	100 %
SpareBank 1 Fondsforsikring AS	100 %
Bank 1 Oslo AS	100 %
ODIN Forvaltning AS	100 %
SpareBank 1 Medlemskort AS	100 %
Sparebankutvikling AS	100 %
Sparebanken Factoring AS	100 %
SpareBank 1 Gruppen Finans Holding AS	100 %
SparBank 1 Factoring	100 %
Argo Securities AS	73,25 %
Allianse samarbeidet SpareBank 1 DA	17,74 %

NOTE 26 – KAPITALDEKNING

KAPITALDEKNING

Livsforsikringselskapene har tilsvarende kapitaldekningsregler som banker og andre finansinstitusjoner. Kravet er 8 % ansvarlig kapital i forhold til en risikovektet balanse.

NOK 1 000	Vekt	Balanse 2009	Vektet balanse 2009	Balanse 2008	Vektet balanse 2008
RISIKOVEKTEDE EIENDELER					
Staten, sentralbanker etc	0 %	1 698 463	-	1 209 878	-
Bankinnskudd kundemidler Investeringsvalgporteføljen	4 %	399 934	15 997	693 737	27 749
Statsforetak	10 %	1 387 593	138 759	799 221	79 922
Fondsandeler kundemidler Investeringsvalgporteføljen	20 %	5 175 668	1 035 134	3 347 311	669 462
Finansinstitusjoner	20 %	6 763 693	1 352 740	6 389 003	1 277 801
Finansinstitusjoner	50 %	477 750	238 875	200 926	100 463
Verdipapirer, utlån, øvrige fordringer, realkapital	100 %	8 282 542	8 282 542	8 440 939	8 440 939
Verdipapirer	150 %	48 921	73 382	56 958	85 437
Immaterielle eiendeler		37 916	-	78 291	-
Sum risikovektede eiendeler innenfor balansen		24 272 480	11 137 428	21 216 265	10 681 773
EIENDELER UTENFOR BALANSEN					
Fradrag immaterielle eiendeler	-	-37 916	-	-78 291	-
Derivater	-	1 416 765	2 905	1 506 294	3 013
Urealiserte gevinster på finansielle midler til virkelig verdi	-	-	-289 082	-	-
Sum risikovektede eiendeler	-	25 651 329	10 851 251	22 644 268	10 684 786
Godkjent egenkapital	-	-	1 588 920	-	1 084 552
Fondsobligasjonslån	-	-	200 000	-	177 039
Fradrag for immaterielle eiendeler og reassuransavsetning	-	-	-41 235	-	-81 330
Kjernekapital	-	-	1 747 685	-	1 180 261
Ansvarlig lånekapital	-	-	325 000	-	325 000
Fondsobligasjoner utover 15%	-	-	-	-	22 961
Fradrag i ansvarlig kapital	-	-	-6 000	-	-4 000
Netto ansvarlig kapital	-	-	2 066 685	-	1 524 222
Kapitaldekning i %	-	-	19,05 %	-	14,27 %

SOLVENSMARGIN

Solvensmargin er uttrykk for forholdet mellom ansvarlig kapital og relevante buffere i de forsikringsmessige avsetninger, målt opp mot selskaps forsikringsmessige forpliktelser.

NOK 1 000	2009	2008
Minstekrav til solvensmargin	797 859	847 680
Solvensmargin kapital	2 227 617	1 631 081
herav		
Ansvarlig kapital	2 062 150	1 524 222
Halvparten av risikoutjevningfondet	20 721	20 721
Halvparten av tilleggsavsetningene	144 746	86 138
Solvensmargin i %	279,2 %	192,4 %

NOTE 27 – ANSVARLIG LÅN OG FONDSOBLIGASJONSLÅN

NOK 1 000	Rentesats 31.12.09	Forfall	Innløsnings- rett*	2008	2009
LÅNEOPPTAK					
25.06.1999 - SpareBank 1 Gruppen AS	4,60%	evigvarende	-	30 000	30 000
21.09.1999 - SpareBank 1 Gruppen AS	4,60%	evigvarende	-	60 000	60 000
31.03.2000 - SpareBank 1 Gruppen AS	4,60%	evigvarende	-	25 000	25 000
27.03.2002 - SpareBank 1 Gruppen AS	4,60%	27.03.12	27.03.07	10 000	10 000
15.06.2006 - Obligasjonslån **	2,50%	15.06.16	15.06.11	200 000	200 000
15.06.2006 - Fondsobligasjonslån **	3,22%	evigvarende	-	200 000	200 000
Sum ansvarlig lånekapital				525 000	525 000

* Innløsning kan ikke gjennomføres uten myndighetenes godkjenning.

Renten reguleres etter følgende satser:

- SpareBank 1 Gruppen AS: Reguleres halvårlig på basis av NIBOR pluss 1,75 %-poeng
  - Obligasjonslån av 15.06.2006: Reguleres kvartalsvis på basis av NIBOR pluss 0,45 %-poeng
  - Fondobligasjonslån av 15.06.2006: Reguleres kvartalsvis på basis av NIBOR pluss 1,17 %-poeng
- Selskapet har kostnadsført renter på 21,1 millioner kroner i 2009

** Norsk Tillitsmann ASA er tillitsmann for disse lånene.
Alle lånene er i norske kroner.

NOTE 28 – KONTRAKTSFASTSATTE FORSIKRINGSFORPLIKTELSE

NOK 1 000	Premie- reserve	Tilleggs- avsetn.	Kursreg.- fond	Erstatnings- avsetn.	Premiefond/ innsk. fond	Andre tekniske avsetn.	Sum
Sum kontraktfastsatte forsikringsforpliktelser 01.01.2009	13 012 292	172 277	0	1 351 574	228 714	47 723	14 812 580
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser:							
Netto resultatførte avsetninger	-12 312	115 768	327 145	166 630	10 475	3 482	611 188
Overskudd på avkastningsresultatet	131 556	-	-	-	39 210	-	170 766
Annen tilordnet overskudd	41 463	-	-	-	-	-	41 463
Justering av forsikringsforpliktelser fra andre resultatkomponenter	819	-	-	-	-	-	819
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	161 526	115 768	327 145	166 630	49 685	3 482	824 236
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser:							
Overføringer mellom fond	-66 890	-	-	-166	-	-	-67 056
Overføring til/fra selskapet	-44 245	1 447	-	-	-14 228	-	-57 026
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	-111 135	1 447	-	-166	-14 228	-	-124 082
Sum kontraktfastsatte forsikringsforpliktelser 31.12.2009	13 062 683	289 492	327 145	1 518 038	264 171	51 205	15 512 734

NOTE 29 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSE MED INVESTERINGSVALG

NOK 1 000	Premie- reserve	Erstatnings- avsetn.	Premiefond/ innsk. fond	Sum
Sum forsikringsforpliktelser med investeringsvalg 01.01.2009	3 960 762	37 826	81 165	4 079 753
Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser:				
- Netto resultatført avsetning	1 509 677	32 764	-	1 542 441
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	1 509 677	32 764	-	1 542 441
Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser:				
- Overføring mellom fond	592	10 774	-	-
- Overføring til/fra selskapet	-	-	24 284	24 284
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	592	10 774	24 284	24 284
Sum forsikringsforpliktelser med investeringsvalg 31.12.2009	5 471 031	81 364	105 449	5 646 478

NOTE 30 – FORSIKRINGSFORPLIKTELSE I LIVSFORSIKRING

NOK 1 000	Brutto premie- reserve	Tilleggs- avsetninger	Premie- og pensjonsreg. fond	Erstatnings- avsetninger	Sikkerhets- avsetninger
Individuell rente/pensjon	6 665 753	141 756	3 333	217 179	-
- Overskuddsmodell etter forsikringsvirksomhetsloven § 9-9	26 080	418	-	-	-
- Overskuddsmodell etter tidligere gjeldende regler i lov 10. juni 1988 om forsikringsvirksomhet § 8-1 med tilhørende forskrifter	4 641 174	141 338	3 333	74 333	-
- Kontrakter uten rett til andel av overskudd	92 938	-	-	142 846	-
- Investeringsvalg	1 905 560	-	-	-	-
Individuell kapital	2 282 617	977	-	165 198	790
- Overskuddsmodell etter forsikringsvirksomhetsloven § 9-9	378 778	-	-	-	-
- Overskuddsmodell etter tidligere gjeldende regler i lov 10. juni 1988 om forsikringsvirksomhet § 8-1 med tilhørende forskrifter	680 149	977	-	50 485	790
- Kontrakter uten rett til andel av overskudd	58	-	-	114 713	-
- Investeringsvalg	1 223 632	-	-	-	-
Kollektiv pensjon	9 203 664	146 758	366 287	318 717	-
- Ytelsesbaserte pensjonsordninger uten investeringsvalg	3 462 984	93 294	249 891	126 567	-
- Fripoliser	3 074 348	53 465	-	19 500	-
- Innskuddsbaserte pensjonsordninger (inkl. pensjonskapitalbevis) uten investeringsvalg	252 082	-	10 948	5 998	-
- Innskuddsbaserte pensjonsordninger (inkl. pensjonskapitalbevis) med investeringsvalg	2 357 910	-	105 449	81 179	-
- Kontrakter uten rett til andel av overskudd	56 341	-	-	85 472	-
Gruppeliv	381 679	-	-	673 888	-
Ulykkesforsikring	-	-	-	224 421	50 415
- Kontrakter uten rett til andel av overskudd	-	-	-	224 421	50 415

NOTE 31 – ANDRE FORPLIKTELSE

NOK 1 000	2009	2008
Leverandørgjeld	811	5 092
Skyldig forskuddstrekk	21 656	21 094
Gjeld til konsernselskaper	24 686	622
Avsatt til utbytte	300 000	-
Andre forpliktelser	11 308	13 722
Sum annen gjeld	358 461	40 530

NOTE 32 – OM PREMIER, AVSETNINGER OG OVERSKUDDSDDELING

PREMIEEKSEMPLER MED RISIKOBELØP KR 500.000 OG PENSJONSBELØP KR 50.000.
ALDER 40 ÅR. UFØRERENTE TIL 67 ÅR, LIVRENTE FRA 60 TIL 67 ÅR

	Premie mann	Premie kvinne
Månedlig risikopris død	73	37
Månedlig risikopris uførekapital	130	163
Månedlig risikopris uførerente	224	372
Månedlig risikopris ulykke	21	21
Engangspremie livrente	238 957	240 688

PREMIEEKSEMPLER PÅ GRUPPELIV, RISIKOBELØP KR. 100.000. ALDER 40 ÅR

	Premie mann	Premie kvinne
Personalgruppeliv		
Årlig risikopris død	78	47
Årlig risikopris uførhet	232	378
Foreningsgruppeliv		
Årlig risikopris død	154	92
Årlig risikopris uførhet	513	836

PREMIEEKSEMPEL PÅ KOLLEKTIV PENSJON YTELSE

Pensjonsnivå 66% med fradrag for folketrygd beregnet med 75% G i grunnpensjon. Pensjonsalder 67 år, med følgende dekninger:
Alderspensjon livsvarig
Ektefellepensjon 60% av alderspensjon livsvarig
Barnepensjon 50% av alderspensjon til 18 år
Uførepensjon lik alderspensjon og betalingsfritak
Alder 37 år mann og kvinne med lønn 350 000 kroner. Beregningen viser første års lineære premie og omkostninger for en nytegnede avtale.
Omkostningene øker ikke proporsjonalt når antall medlemmer øker.
Grunnlagsrente 2,7%

	Premie mann	Premie kvinne
Personalgruppeliv		
Alderspensjon =59 949	10 998	12 694
Ektefellepensjon= 35 970	3 305	936
Uførepensjon=59 949	288	131
Barnepensjon =29 975	4 558	6 793
Betalingsfritak	887	1 399
Sum	20 036	21 953
Sum premie (mann og kvinne)		41 989
Omkostninger		18 445
Totalpremie		60 434

AVSETNING ETTER PREMIETARIFF:

Avsetning etter premietariff innebærer at beregningene er utført med de samme forutsetninger som ligger til grunn for beregning av premien for den enkelte forsikringsavtale. Premiereserven er beregnet som kontantverdien av selskapets forpliktelse med fradrag for kontantverdien av framtidige premier. Rentesatsen som er benyttet ved beregningen er således gjeldende grunnlagsrente for kontrakten.

Den avsatte premiereserven inkluderer administrasjonsreserve.

IBNR OG RBNS AVSETNINGER:

For gruppeliv avsettes delvis ved bruk av modeller (personalgruppeliv, foreningsgruppeliv og grunnforsikringen) og delvis ved at det avsettes 30 % av ett års risikopremie for død. For uførhet avsettes delvis 100-200 % av ett års risikopremie, og delvis avsettes IBNR basert på erstatninger og RBNS.

For kollektiv pensjonsforsikring avsettes 90-100 % av ett års risikopremie.

For individualbransjene avsettes etter prinsippet for risikopremie som nevnt under gruppeliv for bransjer hvor det forekommer nytegning.

For ulykkesprodukter er det avsatt med utgangspunkt i minstekravene til Kredittilsynet.

Satsen 30 % av ett års dødsrisikopremie er fastsatt ut fra antakelsen om at ca 30 % av dødsfallene i et år ikke har blitt meldt eller utbetalt før året etter. Satsene 100 % og 200 % av ett års risikopremie framkommer ved at det er hhv ett års og to års karens på utbetaling av uførepensjon/uførerente og uførekapital.

IBNR/RBNS er ikke beregnet med diskonteringsrente.

OVERSKUDDSTILDELINGSPRINSIPPER OG AVSETNINGSREGLER

Produktgruppe	Forsikringsfond ekskl. erstatningsavs. og avs. for løpende uføre	Erstatningsavsetning IBNR og RBNS	Avsetning for løpende uføre	Overskuddstildeling
Ind. rente og pensjon	Avsetning etter premietariff	217 millioner før reassuranse	Årlig beløp ganger utbetalingsperiode	Til kjøp av tilleggsdekninger, unntatt eller årlig beløp ganger livrentekontoprodukt: Tilføres konto
Ind. kapital	Avsetning etter premietariff	161 millioner før reassuranse	Årlig beløp ganger utbetalingsperiode	Akkumuleres på kontraktsnivå eller kjøp av tilleggsdekninger. Kontoprodukt: Tilføres konto
Kollektiv pensjon	Avsetning etter premietariff	238 millioner kroner fordelt på ektefelle, barn og uføre	I de første 4 årene: 10*utbet. Ytelse maksimert til livrenten*utbet.ytelse etter 4 år: livr*utbet. Ytelse	Tilføres bedriftens premiefond og pensjonistenes overskuddsfond (for fripoliser oppskrives ytelsen)
Ulykke		288 millioner kroner før reassuranse		Uten rett til overskudd
Gruppeliv		685 millioner kroner fordelt på død og uføre		Uten rett til overskudd
Unit Link				Avkastning tilfaller/belastes kunde
Innskuddspensjon med investeringsvalg		81 millioner kroner for betalingsfritak		Avkastning tilfaller/belastes kunde

NOTE 33 – FORSIKRINGSTEKNISKE FORHOLD

Viktige forutsetninger og endringer i dem

- Grunnlagsrenten vurderes til enhver tid etter renten på langsiktige statsobligasjoner, og i tråd med forskriften om premier og forsikringsfond i livsforsikring. Grunnlagsrenten er p.t. 2,75 % for nye livsforsikringskontrakter (eksklusiv ytelsesbaserte kollektive pansjonsavtaler) tegnet fra og med 01.01.2006. For nye kollektive pensjonsavtaler tegnet fra og med 01.01.2006 er grunnlagsrenten 2,70 %. For opptjente rettigheter i kollektiv pensjon er grunnlagsrenten 3 % for årene 2004-2005. For nye individuelle livsforsikringskontrakter i perioden 1994-2005 er grunnlagsrenten 3 %. For øvrig er grunnlagsrenten 4 %.
- Dødelighetsforutsetningene er i all hovedsak basert på fellesundersøkelser i FNH, mens forutsetninger om uførhet i all hovedsak er basert på selskapets egne erfaringer. I dødelighetsforutsetningene for uføre er det tatt høyde for korrelasjonen mellom uførhet og dødelighet. Ny fellestariff K2005 med sikkerhetsmarginer som tar høyde for økt levealder ble innført fra 2008 for kollektiv ytelsespensjon og fripoliser utgått fra kollektiv.
- Reserveavsetningene og premiene er fastsatt ut i fra det prinsipp at det skal være sikkerhetsmarginer i reservene og premiene. Sikkerhetsmarginene i premier og reserver er ikke kvantifisert, men vurdert ut i fra usikkerhet og langsiktighet til forpliktelsene.
- Den ordinære premiereserven til selskapet er beregnet etter prospektive prinsipper på samme tariffgrunnlag som premietariffen. Det er avsatt IBNR- og RBNS-avsetninger etter statistiske metoder basert på selskapets egne erfaringer.
- Det har foregått et arbeid i regi av FNO med utvikling av nye tariff for individuell rente og pensjon som tar høyde for økt levealder. Endelig plan for implementering av nye tariff er ikke fastsatt.

Styring av risiko fra forsikringskontrakter

- Vurdering av forsikringsrisiko
Det er utarbeidet risikohåndbøker med retningslinjer for risikovurdering med helse- og tegningsregler for overtagelse av potensielle kunder. Ved tegning av individuelle risikoprodukter gjennomføres det en helsevurdering av forsikrede. Resultatet av denne vurderingen gjenspeiles i nivået på risikopremien som kreves. Ved inngåelse av kollektive avtaler med risikodekninger risikovurderes bedriften (underwriting). I underwriting vurderes bedriftens tilhørende økonomi, bransje og syke- og uførehistorikk.

- Kontroll av forsikringsrisiko

I selskapets eksisterende portefølje overvåkes forsikringsrisikoen innen hver produktgruppe. Hver produktgruppes risikoresultat inndeles i elementene dødelighet, uførhet og overlevelse. Utviklingen av risikoresultatene følges gjennom året. For hver type av risiko er det ordinære risikoresultat for en periode differansen mellom de risikopremier selskapet har tatt inn for perioden og de erstatninger som inntrer i perioden. Forsikringstilfelle som selskapet ikke har fått melding om, men som man av erfaring bør anta er inntruffet, hører med i vurderingen. I forbindelse med risikobasert tilsyn arbeider selskapet med et rammeverk for styring og kontroll av forsikringsrisiko.

Risikoresultatet 2009

MNOK	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum
Dødsrisiko (inkl. opplevelsesrisiko)	(15,025)	167,960	(29,658)	-	55,746	179,022
Uførhet	9,776	26,462	44,939	-	90,398	171,576
Ulykke	-	-	-	40,625	-	40,625
Risikoresultat før tekniske avsetninger	(5,249)	194,422	15,281	40,625	146,144	391,222

Tallene under viser samlet risikoresultat for 2009 ved en reduksjon i dødeligheten på hhv 10 prosent og 20 prosent eller en økning i uførheten på hhv 10 prosent og 20 prosent.

MNOK	Ind. rente/ pensjon	Individuell kapital	Kollektiv pensjon	Ulykke	Gruppeliv	Sum
10 prosent reduksjon i dødelighet	(5,844)	203,234	16,672	40,625	167,694	422,381
20 prosent reduksjon i dødelighet	(6,438)	212,047	18,064	40,625	189,244	453,541
10 prosent økning i uførhet	(18,565)	192,045	7,475	40,625	132,620	354,198
20 prosent økning i uførhet	(31,881)	189,668	(0,332)	40,625	119,095	317,175

Hvordan risikoresultat påvirker resultat til eier, avhenger av hvilken overskuddsmodell som gjelder det enkelte produkt.

- Reassuranse

Selskapet har en reassuransestrategi som behandles årlig av styret. Strategien omhandler blant annet mål for selskapets reassuranseprogram og hvordan reassuranseprogrammet skal overvåkes.

- Selskapet har følgende typer reassuransedekninger:

Kvotereassuranse

Ved kvotereassuranse deles forsikringsrisikoen mellom to parter, og på den måten overføres deler av risikoen til en reassurandør, der andelen som overføres er avtalespesifikt.

Eksedentreassuranse (surplus)

I kontraktene er det fastsatt en egenandel etter risikotype. All risiko utover egenandelen reassureres. Eksedentreassuranse er i likhet med kvotereassuranse en proporsjonal ordning, men med den ulikhet at prosentatsen varierer fra forsikring til forsikring. Eksedentreassuranse benyttes særlig for individuelle forsikringer.

Excess of loss / Katastrofereassuranse

For hver erstatning som overskrider et fast beløp dekker reassurandøren det overskytende beløp, gjerne begrenset til et spesifisert maksimum. En erstatning kan defineres per risiko eller per begivenhet. Eksempel på en excess of loss er katastrofereassuranse. I det tilfelle hvor erstatning defineres per risiko, kan excess of loss til forveksling ligne på eksedentreassuransen.

- Tilstrekkelighetstest

I henhold til IFRS4 skal det utføres en tilstrekkelighetstest av reserven. Denne er utført etter samme prinsipp siden 2004. Beregningene tar utgangspunkt i de prognoser som ligger i selskapets finansmodell, der både aktiva- og passivasiden inngår. Denne går frem til og med 2015. Det er forutsatt at administrasjons- og risikoresultat blir som gjennomsnitt for perioden 2009-2015, og en finansavkastning på 5,5 %.

Fordi levealderen øker forventes alderspensjonsreserven å være for lav for individuell pensjon. I beregningene er det forutsatt at det mangler 1,4 % av reserven og at dette fordeles over 3 år.

Tilstrekkelighetstesten viser at premiereserven er tilstrekkelig ut fra de forutsetninger som er lagt til grunn.

Forhold og betingelser i forsikringskontrakter

- Forsikringsrisiko

I de fleste produktgrupper tilbyr selskapet deknninger for uførhet, enten gjennom uførepensjon, premiefritak eller uførekapital. Innen individuelle kontrakter og gruppeliv tilbys det dødsrisikoforsikringer.

Innen kollektiv pensjon tilbyr selskapet etterlattedekninger som trer i kraft ved forsikredes død.

Endringer i utbetalingsreglene i folketrygden for uføreytelser m.m. vil kunne påvirke antall uføre og uføreavsetninger vesentlig. Når det gjelder endring i dødsrisiko, er det den stadig økende levealderen som påvirker om forventede utbetalingstidspunkter blir som forutsatt.

Med en stadig økning i levetid vil selskapets fremtidige utbetalinger til alderspensjon være økende sammenlignet med tidligere år.

- Renterisiko

Selskapet har påtatt seg en betydelig renterisiko innenfor rente- og pensjonsforsikring. Selskapets gjennomsnittlig årlige rentegaranti er på 3,35 %. Alle nye kontrakter tilbys med grunnlagsrente 2,75 % for individuelle forsikringer og 2,70% for kollektiv ytelsespensjon. Et vedvarende lavt rentenivå vil øke risikoen tilknyttet rentegarantien. Dersom årlig avkastning ser ut til å bli lavere enn rentegarantien, foretas det finansielle tiltak for å sikre avkastning på nivå med rentegarantien. Hvis dette ikke er tilstrekkelig tas det midler fra tilleggsavsetningene for å dekke garantien. Eventuell negativ avkastning må dekkes av selskapets egenkapital. I gode finansielle år tilføres det midler til tilleggsavsetningene fra overskuddet. Dette er regulert oppad til 12 % av kontraktens premiereserve.

Gjennomsnittlig rentegaranti	2009
Individuell kapitalforsikring	2,33 %
Individuell rente/pensjonsforsikring	3,48 %
Kollektiv pensjonsforsikring	3,42 %
Gruppelivsforsikring	0,00 %
Ulykkesforsikring	0,00 %
Samlet	3,35 %

- Overskuddsmodeller

Selskapet har produkter med og uten rett til overskudd etter reglene i forsikringsvirksomhetsloven.

- Ny overskuddsmodell: Kollektiv pensjon, Innskuddspensjon med avkastningsgaranti, Garantikonto og Individuelle sparekontrakter inngått etter 2008
- Modifisert overskuddsmodell: Fripoliser utgått fra kollektiv pensjon
- Overskuddsdeling etter tidligere gjeldende regler: Individuell kapital og Individuell pensjon med overskuddsdeling inngått før 2008
- Uten overskuddsrett: Gruppeliv, Kollektiv risikopensjon uten fripolise, Individuell rente, Individuell kapital, Ulykke
- Med investeringsvalg: Innskuddspensjon med investeringsvalg, Individuell kapital, Individuell rente

- Tildeling av overskudd

Hvorledes overskuddet tildeles hver enkelt kunde bestemmes ut i fra hvilken produktgruppe kontrakten tilhører.

For individuelle kapitalforsikringer akkumuleres overskuddet på den enkeltes kontrakt og utbetales sammen med forsikringssummen. Innen individuelle rente- og pensjonsforsikringer oppskrives den sikrede ytelsen med overskuddet. Individuelle forsikringer utgått fra kollektive ordninger behandles på tilsvarende måte.

For kollektive pensjonsordninger tilføres overskuddet ordningens tilhørende premiefond og pensjonistenes overskuddsfond etter regelverket fastsatt i lov om foretakspensjon. For ordninger utenfor lov om foretakspensjon tilføres overskuddet premiefondet.

- I produkter uten rett til overskudd eksponeres selskapet for kostnads- og forsikringsrisiko.
- Flytteretten, hvor oppgjørfristen kun er to måneder etter oppsigelsesfristens utløp for kontrakter hvor flytteverdien overstiger 300 millioner kroner, kan utgjøre en likviditetsrisiko dersom en eller flere større kontrakter flyttes i løpet av kort tid. Flyttegebyret er maksimert til 5000 kroner. En større fraflytting enn tilflytting over tid vil ha effekt på fremtidig kontantstrøm.
- Generelt vil endringer i rammebetingelser for næringen kunne påvirke fremtidige kontantstrømmer. Eksempelvis gjør flere endringer i pensjonslovene at mange kunder sier opp ytelsesordningen og går over til innskuddsbasert ordning.
- Forfallsanalyse
Beste estimat for når forpliktelsene for spareforsikringer forfaller til utbetaling.

2009

MNOK	Bokført verdi	0–5 år	5–10 år	10–15 år	15–20 år	>20 år
Utbetalinger (ikke diskontert)		3 757	3 462	2 634	2 395	15 233
Totale premiereserve, netto (diskontert)	12 433	-	-	-	-	-

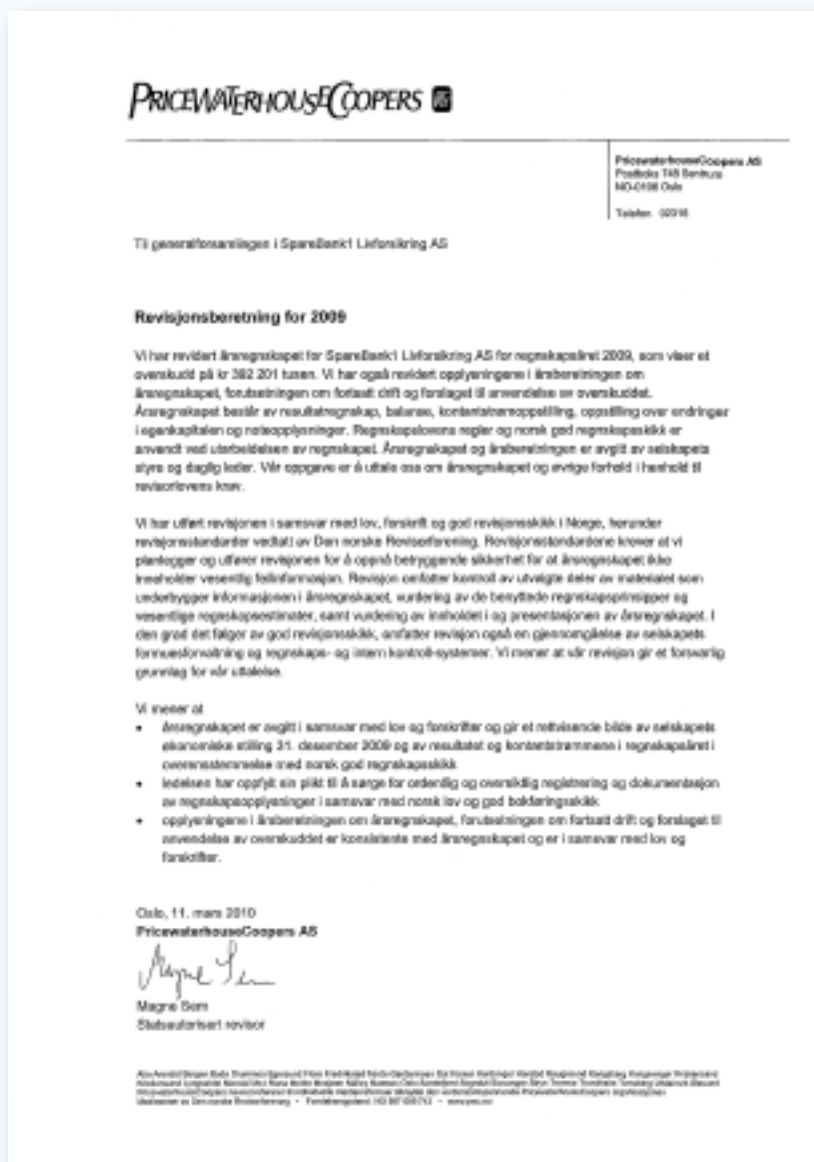
Konsentrasjon av forsikringsrisiko

- Forsikringsbestanden er godt diversifisert med hensyn på forsikringsrisiko. Den består i hovedsak av individuelle forsikringer og gruppeforsikringer der forsikringsrisikoen ikke er konsentrert.

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

NOK 1 000	2009	2008
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER		
Innbetalte premier direkte forsikring	3 212 974	2 888 900
Utbetalte gjenforsikringer	-163 746	-219 695
Utbetalte erstatninger og ytelser direkte forsikring	-1 759 616	-2 588 271
Innbetalinger ved flytting	289 677	416 378
Utbetalinger ved flytting	-325 437	-265 810
Utbetalinger til leverandører for varer og tjenester	-329 206	-505 568
Utbetalinger til ansatte, arbeidsgiveravgift m.v.	-274 708	-231 998
Utbetaling av renter	-22 188	-48 457
Innbetalinger av renter	548 724	513 109
Netto innbetalinger eiendommer	49 935	16 531
Innbetalinger av utbytte	7 155	10 768
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 233 564	-14 113
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER		
Innbetalinger på lån til kunder mv.	267	134
Netto innbetalinger fra datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	200 396	220 811
Netto inn/utbetalinger aksjer og andeler tilgjengelig for salg	-1 072 454	650
Netto inn/utbetalinger verdipapirer til amortisert kost	379 132	-682 949
Netto inn/utbetalinger aksjer og andeler til virkelig verdi	80 432	-271 933
Netto inn/utbetalinger obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning til virkelig verdi	-1 249 352	407 353
Netto inn/utbetalinger andre finansielle eiendeler til virkelig verdi	359 644	449 488
Utbetalinger ved kjøp investeringseiendommer	-	-6 972
Utbetalinger ved kjøp eierbenyttede eiendommer	-	-1 254
Utbetalinger ved kjøp av driftsmidler mv.	-9 287	-185 406
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-1 311 222	-70 078
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER		
Innbetaling til aksjekapital og overkursfond	-	300 000
Innbetaling konsernbidrag	218 566	215 575
Utbetaling av utbytte	-	-380 000
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	218 566	135 575
Netto kontantstrøm for perioden	140 908	51 384
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	140 908	51 384
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	320 161	268 777
Kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	461 069	320 161

Revisjonsberetning

Kontrollkomitéens uttalelse om årsregnskapet 2009

Kontrollkomitéen har utført det verv som pålegges den etter lov, forskrift og instruks fastsatt av representantskapet.

Kontrollkomitéen har gjennomgått styrets forslag til årsoppgjør for 2009 og revisors beretning.

Med henvisning til revisors beretning anbefaler kontrollkomitéen at det fremlagte årsoppgjør for

SpareBank 1 Livsforsikring AS fastsettes som årsoppgjør for 2009.

Oslo 13. april 2010

Dag Natstad
KONTROLLKOMITÉENS LEDER

Knut Ro

Ivar Listerud

Rolf Røkke

Odd Broshaug

